

EXAMENSARBETE

Hösten 2006

Lärarytbildningen

”Huvud, axlar, knä och tå”

- en komparativ studie om barns grovmotoriska utveckling mellan idrottsprofilerade pedagoger kontra icke profilerade pedagoger

Författare

Marie Olsson
Frida Nordqvist

Handledare

Per-Ola Holmqvist

”Huvud, axlar, knä och tå”

– en komparativ studie om barns grovmotoriska utveckling mellan idrottsprofilerade pedagoger kontra icke profilerade pedagoger

Abstract

Syftet med uppsatsen är att fördjupa kunskaperna inom barnens grovmotoriska utveckling, där litteraturgenomgången lyfter fram miljöns påverkan för motorisk utveckling, konsekvenser inom motorisk träning samt motorisk utveckling utifrån ett holistiskt (utveckling utifrån helheten) synsätt. Syftet med undersökningen är att studera eventuella skillnader och likheter i pedagogers arbete, då vi ställer icke profilerade pedagoger gentemot pedagoger som arbetar på profilerade förskolor inom friskvård, simning samt idrott. Vi har intervjuat tio pedagoger där undersökningen har handlat om hur pedagogerna ser på grovmotoriken och hur de lägger upp verksamheten för att främja barnens grovmotoriska utveckling. Resultatet har visat bland annat att de profilerade pedagogerna har fler planerade lärandesituationer som utvecklar barnens grovmotorik och rörelsen har ett större inslag i deras verksamhet.

Ämnesord: Grovmotorik, motorisk utveckling, profilering, kvalitativa metoder

Innehållsförteckning

1 Inledning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte	6
1.3 Problemställning	6
1.4 Avgränsning	6
2 Litteraturgenomgång	8
2.1 Definition av motorik	8
2.2 Tidigare forskning	8
2.3 Den motoriska utvecklingen	9
2.3.1 Rörelsens betydelse för barnets motoriska utveckling	11
2.3.2 Miljöns påverkan för motorisk utveckling	12
2.3.3 Motorisk kontroll	13
2.3.4 Motorisk utveckling utifrån ett holistiskt synsätt	14
2.3.5 Konsekvenser inom motorisk träning	15
2.3.5.1 Inläring	15
2.3.5.2 Övervikt/Fetma och konsekvenser i vuxenlivet	16
2.4 Social utveckling	18
3 Teoretiska och metodologiska utgångspunkter	19
3.1 Teoretiska utgångspunkter	19
3.2 Metodologiska utgångspunkter	20
3.3 Problemprecisering	20
4 Empirisk del	21
4.1 Metoddiskussion	21
4.2 Urval	22
4.3 Genomförande	22
4.4 Respondenter	23
4.5 Resultat och analys av intervjuer	23
4.5.1 Resultat grupp 1	24
4.5.1.1 Analys av grupp 1	25
4.5.2 Resultat grupp 2	26
4.5.2.1 Analys av grupp 2	27
4.5.3 Resultat grupp 3	28
4.5.3.1 Analys av grupp 3	29
4.5.4 Resultat grupp 4	30
4.5.4.1 Analys av grupp 4	31
5 Diskussion och slutsats	33
5.1 Diskussion	33
5.2 Slutsats	41
6 Sammanfattning	43
7 Litteraturförteckning	45
Övriga referenser	46

Bilaga 1, Intervjufrågor

Bilaga 2, Definition av idrottsförskola

Bilaga 3, Intervjuerna i helhet

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Barnens utveckling av grovmotoriken är något som en pedagog ska börja stimulera i tidig ålder då detta är något som gynnar barnens framtid. Barn som är motoriskt osäkra hamnar lätt utanför leken (Grindberg och Langlo Jagtoien 2000). Kommer barnen utanför leken försvinner en primär källa till barns utveckling till den sociala kompetensen, något som hela tiden tränas i leken och som barnen behöver utveckla eftersom samhället kräver denna kompetens. Vidare anser Tullgren (2003) att barn som hamnar utanför leken riskerar att förlora de goda effekterna på utveckling och lärande som leken medför.

Samhället, familjen och alla i barnens närhet påverkar barnet, både positivt och negativt. Janson och Danielsson (2003) menar att omgivningen har förändrats och det är inte längre så mycket utmaningar för barn att röra sig på ett allsidigt sätt, utan istället tar spel som Playstation och dataspel mycket tid som i sin tur leder till fysisk passivitet. Barn behöver enligt Sollerhed (2006) röra på sig eftersom människan är skapad för ett liv i rörelse. Tidigare krävde samhället fysisk aktivitet då det var livsnödvändigt för att skaffa föda och överleva, men samhällets förändring har gjort att människan blivit fysiskt inaktiv. Den fysiska inaktiviteten har medfört en ökad risk för olika sjukdomstillstånd (Sollerhed, 2006).

Pedagogerna i förskolan har ett stort ansvar att socialisera barnen till goda fysiska vanor, eftersom grunden för en god fysisk aktivitet i vuxenlivet läggs i tidig ålder. Barn är formbara individer som anpassas efter samhället och sin omgivning, både på gott och ont. Ett barn som får en missgynnad uppväxt kan leda till negativa konsekvenser i vuxen ålder (Grönholm, 1996). Därför anser vi det oerhört viktigt att pedagogerna i förskolan lägger en stor vikt vid den fysiska aktiviteten samt den grovmotoriska utvecklingen.

Vi går ”Lek- utveckling- lärande” vilket är en utbildning på högskolan i Kristianstad som riktar sig mot barn i åldrarna noll till sex år. Som två blivande förskollärare med specialisering inom idrott och hälsa och ett enormt intresse för idrott sedan tidig ålder, har den grovmotoriska utvecklingen och konsekvenser av en missgynnad motorik väckt stort intresse hos oss. Vi tror oss kunna påverka barnen till ett livslångt lärande med en god hälsa och ett gott välbefinnande och är därför intresserade av att se om och hur pedagogen arbetar för att

skapa stimulerande arbetsformer som gynnar grovmotoriken hos barnen. I Lpfö 98 (Läroplan för förskolan) är ett av målen att förskolan skall sträva efter att varje barn utvecklar sin motorik samt förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande (Läraryrket, 2002).

1.2 Syfte

Vårt syfte med uppsatsen är att utveckla vår kunskap om den grovmotoriska utvecklingen, för att i den framtida yrkesrollen kunna använda den som ett stöd för att bedriva en så kvalificerad verksamhet som möjligt, som gynnar barnens grovmotoriska utveckling. Vi vill även påvisa hur lärandet kan påverkas utifrån den grovmotoriska utvecklingen. Vidare är syftet att undersöka hur pedagogerna i förskolan arbetar för att främja barnens grovmotoriska utveckling både i inne- och utemiljön. Att utveckla barnens grovmotorik bör även vara av allmänt intresse, då vikten av rörelse har ökat eftersom barnens tid allt mer fylls av stillasittande aktiviteter.

1.3 Problemställning

I dagens samhälle är barnen generellt mycket stillasittande, dels framför TV:n och datorn men även då familjen kör vart de än ska och vid promenad sitter barnen ofta i vagn. Då barnen inte har så stort inslag av naturlig rörelse i vardagen, kan den grovmotoriska utvecklingen missgynnas samt att övervikt och fetma kan vara en konsekvens. Därför vill vi undersöka följande:

- Hur arbetar pedagogerna i förskolan för att utveckla barnens grovmotorik?
- Hur kan den grovmotoriska utvecklingen påverka lärandet?

1.4 Avgränsning

Genom litteraturen kommer vi att utveckla våra individuella kunskaper om barnens motoriska utveckling och dess konsekvenser, vilket vi förhoppningsvis kommer ha nytta av i arbetslivet. Efter genomgången litteratur kommer vi genom tio strukturerade intervjuer med pedagoger från idrottsprofilerade (där förskolan inriktar sig mot någon form av idrott och hälsa) samt icke profilerade förskolor, att få perspektiv på deras syn om den motoriska utvecklingen och

dess konsekvenser för barnens vidare utveckling. I resultatet och diskussionen kommer vi sedan att ställa de profilerade förskolorna mot de icke profilerade för att se eventuella skillnader och likheter.

2 Litteraturgenomgång

2.1 Definition av motorik

Motorik är ett resultat av samspel mellan kroppens olika delar. Detta samspel gör rörelsen fysiskt möjlig (Grindberg & Langlo Jagtoien, 2000). Motoriken kan definieras som något barnen utvecklar från grovt koordinerade till fint koordinerade rörelser. Detta utvecklas vartefter barnet behärskar varje enskild rörelse och kombinationer av rörelser (a.a). Rörelseutvecklingen är en grundläggande del av helhetsutvecklingen (Servais Bentsen, 1971). Motoriska rörelser är exempelvis krypa, springa, gå, klättra, skriva och kasta. Utifrån mognad och tillväxt i processer som samspelar sig med den yttre miljön av erfarenheter och lärande utvecklas dessa färdigheter (Langlo Jagtoien, Hansen & Annerstedt, 2002). Barn utvecklas genom att de sträcker sig efter något som de anser verkar spännande. Från att inte kunna förflytta sig märker barnet att om det rör lite på ben och armar för att nå den specifika saken så förflyttas kroppen. Vidare utvecklas barnet för att upptäcka mer, när den lärt sig krypa förstår barnet att om det kan stå upp finns det ytterligare mer att upptäcka och när det sedan lärt sig att stå vill det börja gå för att komma ytterligare ett steg i upptäckandet. För att lära oss färdigheter måste vi utföra dem (Grönholm, 1996).

2.2 Tidigare forskning

När man forskar kring motorisk kontroll har forskare hämtat sina teorier och metoder från olika vetenskaper inom pedagogik, matematik, psykologi och fysiologi, men främst från de två sistnämnda. Det är inte helt lätt att forska kring motorisk kontroll beroende på att det är svårt att förstå och avläsa de processer i hjärnan och centrala nervsystemet (CNS) som styr rörelserna, vilka inte kan avläsas direkt. Eftersom den kontrollerade rörelsen styrs av hjärnan och CNS vilket i sin tur ändras utifrån barnets mognad och anpassning, kan inte forskarna avläsa resultatet direkt. Forskningen går därför ut på att göra experiment som läses av indirekt utifrån observationer, mätningar och beskrivningar. Experimenten är noga kontrollerade och framtagna så att forskarna utifrån sina observationer, slutsatser om kontrollfunktioner och mekanismer kan komma fram till resultat och ny kunskap om motorisk kontroll. (Langlo Jagtoien, Hansen & Annerstedt, 2002).

Det finns olika teorier som forskare utgått från vid forskningen av motorisk kontroll. Dels den tidiga teorin om att fostret är en färdigutvecklad människa som bara väntar på att växa, den *preformationistiska* teorin. Den andra teorin är den *epigenetiska*, som vuxit fram med två inriktningar, *predeterministiska* och *probabilistiska*. Den predeterministiska teorin innebär att barns motoriska utveckling är förutbestämd, där uppväxtmiljön inte har någon betydelse för barnets utveckling, utan allt ligger i generna. Utifrån denna teori har det tagits fram skalor som visar var barnen befinner sig i utvecklingen. Den andra inriktningen, den probabilistiska teorin utvecklades enligt Langlo Jagtoien, Hansen och Annerstedt, (2002) framförallt av Piaget. I denna inriktning är barnens utveckling genetisk och sker stegvis men den stora skillnaden är att han gav miljöns påverkan på barnets motoriska utveckling en större betydelse än tidigare. Langlo Jagtoien m.fl. (a.a) tolkar Piaget och menar att han anser att barnet påverkas av omgivningen och den har en betydelse för hur barnets motorik utvecklas, samtidigt som han anser att barnen går igenom olika utvecklingsstadier som är kvalitativt skilda från varandra.

Forskningen visar att barns rörelsemönster och fysiska aktivitet grundläggs i tidig ålder och ligger till grund för aktiviteten i vuxen ålder. En undersökning visar att barn och ungdomars fysiska rörelseaktivitet, samt vikten av ämnet ”Idrott och hälsa” i skolan ger en större chans till ett kommande arbetsliv utan komplikationer. Den fysiska statusen och den fysiska aktivitetsnivån hos vuxna förs vidare till nästa generation genom såväl socialisering som biologiska faktorer (Sollerhed 2006).

2.3 Den motoriska utvecklingen

Barnens motoriska utveckling kan delas in i olika stadier efter hur långt de har kommit i sin fysiska utveckling, lärande och mognad samt rörelsens karaktär. Från födseln till ett år har barnet reflexrörelser som är ofrivilliga rörelser vilka ger barnet dess första erfarenheter (stadie ett). Mellan ett till två år har de kommit in i stadiet mognadsbestämda rörelser (stadie två) som ligger i våra gener och som utvecklas i takt med fysisk tillväxt och mognad. Även den fysiska stimuleringen och omgivningen spelar in i utvecklingen av de mognadsbestämda rörelserna som exempelvis är att åla, krypa, rulla, stå och gå. Därefter blir rörelserna grundläggande och naturliga då barnen är mellan två till sju år (stadie tre), vilket är mer utvecklade rörelser utifrån de mognadsbestämda rörelserna. Här utvecklas de enkla sammansatta rörelserna till mer rytmiska serie rörelser, för att slutligen bli rytmiska rörelser

som kan övergå i en annan olikartad rörelse (stadie fyra). Om miljön är inbjudande och stimulerande, utvecklar barnet själv sitt rörelsemönster, med utgångspunkt i en rörelse som barnet behärskar till nya rörelsemönster. Dessa fyra stadier är endast riktlinjer i utvecklingen (Langlo Jagtoien, Hansen & Annerstedt, 2002).

Vidare finns det fyra faser som utvecklas i motoriken. Först måste barnet göra rörelsen funktionell, det blir den genom att en del reflexer försvinner (Huitfeldt, Bergström mf, 1998). En reflex är en rörelse som inte styrs med viljan, vi har både medfödda reflexer samt reflexer som utvecklas. De medfödda reflexerna dämpas inte utan integreras som viktiga delar i den motoriska utvecklingen (Grindberg & Langlo Jagtoien, 2000). Den andra fasen är när två kroppsdelar rör sig lika som exempelvis vid passgång och då är rörelsen symmetrisk. Därefter kommer den tredje fasen där barnet gör rörelsen diagonalt och utan medrörelse som kallas asymmetrisk eller differentierad. När barnet sedan klarar av rörelsens olika moment utan att tänka har rörelsen blivit automatiserad, vilket är den fjärde fasen (Huitfeldt, Bergström mf, 1998). Alla delkomponenter i rörelsen sätts samman till den koordinerade rörelsen i de *basala ganglierna*, som är ett gemensamt namn för hjärnbarken, lillhjärnan och andra strukturer i hjärnan och det är också här som kontrollen sker av att rörelsen verkligen blir den tänkta (Grönholm, 1996).

Barns motoriska utveckling sker utifrån olika stadier som Ellneby (1998) menar är riktmärken på var i utvecklingen barnen befinner sig.

- 0 – 1 månad: Barnets leder i armar och ben är böjda då de ligger på rygg. Om huvudet vrids till höger vill hela kroppen följa med. Om barnets fot berörs längs utsidan böjs stortån uppåt.
- 3 – 4 månader: Kroppen följer inte längre med då huvudet vrids åt sidan, barnet rullar själv från rygg till sida och har en god huvudbalans.
- 5 – 6 månader: Barnen gör små hopp när man håller i dem, de kan sitta med lätt stöd mot ryggen och nu kan barnet rulla från mage till rygg.
- 8 – 9 månader: Kan sitta en längre stund utan stöd för ryggen, står med stöd, fallreflexen är utvecklad och barnen lär sig att åla och krypa.
- 1 år: Kan stå en stund utan stöd och kan ta sina första steg.
- 1 ½ år: Barnet står och går lite bredbent, kan sätta sig och resa sig, kan sätta sig på huk och resa sig igen.

- 2 år: Barnet behärskar att gå baklänges, kan springa, klara att gå i trappan, kan sparka på en boll och hoppar om de får stöd.
- 2 ½ år: Gången utvecklas till mindre bredbent.
- 3 år: Gången är utvecklad och barnet kan hoppa jämfota utan stöd.
- 4 år: Barnet kan hoppa långt samt över exempelvis en vattenpöl, springer bra, kan stå på ett ben en liten stund och behärskar att gå i trappor både uppför och nerför utan stöd.
- 5 år: Barnet har en diagonal gång, kan hoppa framåt på ett ben, springer och sparkar boll och springer i trappan, kan resa sig från ryggliggande som en vuxen och kan stå på ett ben en längre stund (a.a).

2.3.1 Rörelsens betydelse för barnets motoriska utveckling

En definition av småbarn kan vara att de är mycket fysiskt aktiva och fulla av energi. De klättrar, snurrar, kryper och springer och genom att de ständigt är i rörelse utvecklas deras motorik (Granberg, 2000). Barn behöver och vill röra på sig. Så fort de ser en öppen plats eller kommer in i en tom gymnastiksal forsar energin över dem och de kan inte sitta still. När barn får möjlighet att träna (omedvetet) på de motoriska färdigheterna och får känna att de utvecklats blir de överlyckliga. Rörelse bidrar till glädje vilket är en förutsättning för den fortsatta motoriska utvecklingen (Janson & Danielsson, 2003). Vi är formbara och läroaktiga vilket Grönholm (1996) menar både är positivt och negativt. Förmågan som människan har, att lära sig av sina erfarenheter kan göra människan anpassningsbar samtidigt som han/hon kan bli missanpassad (a.a). Lpfö98 (Läraryrket, 2002) menar att vi som pedagoger ska sträva mot att utveckla barnens motorik och deras förståelse av vikten för en god hälsa.

Förskolan har skyldighet att ge barnen goda möjligheter till fysisk aktivitet. För att barnen ska utvecklas motoriskt är det viktigt med en allsidig rörelseerfarenhet. Leken kan bidra till ett pedagogiskt hjälpmedel i arbetet med barnen för att nå fysisk aktivitet (Grindberg & Langlo Jagtoien, 2000).

Även Jonson (1983) menar att redan i förskoleåldern är det viktigt att stimulera barnens motoriska utveckling. Lika viktigt som att passiva barn behöver hjälp till aktivitet, måste motoriskt oroliga barn stimuleras till lugn, långsamma rörelser och träna sig på att vara avspända (a.a).

2.3.2 Miljöns påverkan för motorisk utveckling

Förskolan ska erbjuda fysisk aktivitet både inne och ute. Anordningar som inspirerar till lek utomhus kan vara att klättra, gunga, balansera, kasta, springa och hoppa som är en del av de grovmotoriska färdigheterna som pedagogen bör vilja få barnen att lyckas med. Inomhus blir det aktiviteter som kräver lite mindre plats men som också är delar som tränar barnens grovmotorik som till exempel att klättra i ribbstolar, dansa, rulla, hoppa och balansera (Grindberg & Langlo Jagtoien, 2000). Utrymmet i förskolans lokaler är inte alltid det optimala då barnen ska göra fysiska aktiviteter som främjar deras grovmotoriska utveckling. Därför är det viktigt att pedagogerna planerar utifrån de möjligheter som finns inomhus, men framförallt utnyttja utemiljön såväl på gården, ute i naturen som lekplatser. Utemiljön ger utrymme för lekar och spel som är svåra att genomföra inomhus. Varje årstid bjuder naturen på många olika möjligheter som exempelvis varierande terräng, snö, is och vatten. Naturen ger barnen tillfälle att själva experimentera med kroppen på olika stimulerande sätt (Jonson 1983).

Säljö (2005) som utgår från Vygotskij menar att alla de redskap som är en hjälp för att barnen ska utveckla sina motoriska färdigheter kan man benämna som fysiska artefakter, ett redskap som människan tillverkat, men även språkliga artefakter, något som inte tillverkats av människan utan som finns i individen som exempelvis kommunikation. Fysiska artefakter då verktygen är ett hjälpmedel för motorisk utveckling och språkliga artefakter då samspel och kommunikation sker kring de fysiska artefakterna. Exempelvis är studsattan en fysisk artefakt, då det är ett redskap som är tillverkat av människan och som tränar exempelvis en av de grundläggande färdigheterna inom grovmotoriken som att hoppa. Samtidig kan den bli en språklig artefakt då samtal kring studsattan kan uppstå mellan flera barn (a.a.). Att utveckla motoriken med hjälp av artefakterna är något som är viktigt, då motoriskt osäkra barn lätt blir uteslutna ur leken som är en gemensam handling och samspel. Vidare kan också fysisk aktivitet bli ett pedagogiskt hjälpmedel för lek och lekande (Grindberg och Langlo Jagtoien 2000). I Läroplanen står det att ett av förskolans uppdrag är att stimulera barnen till lek, då den är viktig för deras utveckling. ”Leken är viktig för barns utveckling och lärande. Ett medvetet bruk av leken för att främja varje barns utveckling och lärande skall präglade verksamheten i förskolan” (Läraryrket 2002, s 27).

Inom skolan har leken sin ursprungliga utgångspunkt i förskolan med en utvecklingsmässig motivation (Annerstedt, Peitersen & Ronholt, 2001). I Lpfö98 står det att alla som arbetar i

förskolan har i uppdrag att ge utrymme för en kreativ lek såväl inne som ute, där utevistelse ska bedrivas både i en planerad miljö men även i en naturmiljö (Läraryrket, 2002). Motorisk övningslek är en stor del av småbarns lek. Barnen tränar på att kontrollera och utföra olika rörelser. Pedagoger som arbetar i förskolan har enligt Läraryrket (a.a) i uppdrag att ge utrymme för en kreativ lek och Granberg (2000) menar att utemiljön måste svara mot barnens behov av en allsidig motorisk träning eftersom deras lek innefattar motoriska övningslekar. Miljön måste locka till utforskande och det måste finnas utrymme för olika aktiviteter som springlek, säkra balansövningar, ställen att krypa över, under och igenom. Miljön måste också vara varierad med öppna platser, undanskymda vrår, varierad terräng trappor med mera. Förskolans gård är ofta inte så varierad i terrängen som skogen är och denna varierade terräng ger en god rörelseträning (Granberg 2000).

Förskolan ska erbjuda en utmanande och stimulerande miljö för att barnen ska utveckla sin grovmotorik, men en överstimulerande miljö kan missgynna barnens utveckling, vilket exempelvis kan leda till att barnen blir passiva. Miljön som pedagogerna erbjuder och barnets utveckling är något som hänger samman. Responsen på miljön som erbjuds ges i barnens motoriska utveckling (Jonson, 1983).

2.3.3 Motorisk kontroll

Under hela uppväxten utvecklas barnens motoriska färdigheter, från födseln då barnen rör sig med hjälp av reflexstyrda rörelser till de viljestyrda rörelsefärdigheterna. De viljestyrda rörelserna utvecklas allt mer och blir kontrollerade när de används i leken och i vardagen både utifrån barnets färdighet och mognad. Motoriska rörelser, såväl grovmotoriska som finmotoriska, har en utgångspunkt i genetiska anlag men påverkas av barnens fysiska tillväxt samt den yttre miljön. Den yttre miljön har en stor påverkan på barnens utveckling dels beroende på hur väl de blir stimulerade men även om den är inbjudande till att utforska och bemästra. Även rörelser som inte är medfödda, exempelvis att cykla och simma, klarar människan av att göra och få kontroll på, tack vara sin flexibla hjärna (Langlo Jagtoien, Hansen & Annerstedt, 2002).

Motorisk kontroll innebär att barnet klarar av att utföra rörelsen just nu, rörelsen behöver inte vara automatiserad, till skillnad från motorisk utveckling som innefattar förändringar på den motoriska kontrollen över sikt. När rörelser eller handlingar görs, som tar anspråk i hela

kroppen eller i olika kroppsdelar och när rörelserna blir riktigt utförda, handlar det om motorisk kontroll/färdighet. Det är både enkla rörelser som att röra huvudet och händerna samt mer komplexa rörelser som att gripa, tala, springa och spela gitarr (Langlo Jagtoien, Hansen & Annerstedt, 2002).

2.3.4 Motorisk utveckling utifrån ett holistiskt synsätt

Den holistiska inlärningsmodellen innebär att barnen lär sig utifrån helheten istället för att dela upp det i delar, vidare tolkar Huitfeldt, Bergström mf, (1998) Trincker som menar är det man eftersträvar i inlärningsmodeller, där man arbetar med kombinationsmotoriska rörelser. En kombinationsmotorisk rörelse är färdigheter som inte är nödvändiga som simning, cykling och olika bolltekniker vilka bygger på motoriska sammansatta rörelser. Dessa lärs inte in utan yttre påverkan och är ofta färdigheter som får en positiv effekt på individens utveckling. När barnen lär sig utifrån helheten att förslagsvis simma lär de sig inte en rörelse i taget, utan de lär sig simma genom att sätta samman de olika rörelserna. Människan ska träna utifrån helheten, men kan även träna vissa delar under korta stunder (a.a).

Den amerikanske filosofen John Dewey tolkas av Hartman (2003) som menar att Dewey argumenterade mot dualismen (teori och praktik är skilda precis som individ och samhälle). Dewey menar tvärtom att de hör ihop, ett holistiskt synsätt då han ser till helheten (a.a). Lärandet sker när det finns ett samspel mellan barnet och läromaterialet. Teorier om kunskap och inläring i den holistiska uppfattningen är det mest väsentliga i det pedagogiska tänkandet. Pedagogen måste se barnets handlingar i en helhet, för att kunna upptäcka det enskilda barnets behov. Man kan inte upptäcka barnets individualitet i vad barnet bör eller tycker sig kunna, utan pedagogen måste se situationen i en helhet (Dewey, 2004). Barns utveckling kan ses som en helhet där det motoriska, känslomässiga och det sociala hänger nära samman. En rörelse är aldrig en isolerad företeelse utan har ett samband med det emotionella och perceptuella och varje barn har sin egen individualitet, pedagogen måste se till varje barns behov och ge dem individuella bekräftelser (Klinta 1998).

Holistisk inlärningsmodell betyder att barnen lär sig utifrån helheten och mer djupinriktat till skillnad från ytinriktad inläring. Utifrån en undersökning har resultat visat att barn har lättare för att ta till sig kunskap utifrån den holistiska inlärningsmodellen och kunskapen bibehålls även i större grad då de lär sig utifrån helheten. Meningsfullheten hos materialet och

innehållet då barnet ska lära sig något har stor betydelse för att barnet ska minnas vad de lärt sig. De kan få svårt att minnas och ta till sig ny kunskap då de inte ser den i dess helhet. Inläring sker i olika sociala sammanhang och inlärningsmiljöerna som är viktiga för barnens utveckling. Med inläring menas att barnet uppfattar någonting på ett nytt sätt (Marton, Dahlgren, Svensson och Säljö 1999).

2.3.5 Konsekvenser inom motorisk träning

2.3.5.1 Inläring

Om barnet har avvikelser i den motoriska utvecklingen kan detta inverka negativt på barnet vid inläringssituationer. Ofta uppmärksammas inte detta förrän barnet börjar skolan och då klarar inte barnet av de krav som ställs. Pedagoger som arbetar i förskolan måste uppmärksamma detta och se var barnet befinner sig i sin utveckling så att vi kan stimulera barnet rätt. Därför borde den som observerar barnet verkligen ha god kännedom om t.ex. reflexer som påverkar motoriken och dessutom ha kunskap om när reflexerna kommer och när de bör vara hämmade, eftersom många av de reflexer som vi får kvarstår under hela livet, men under viljestyrda förhållanden (Ellneby 1998).

”Sensomotorik förklarar hur sinnesintryck och motorik samarbetar för att vi ska kunna förstå och lära känna vår omvärld. Att detta samspel fungerar är en förutsättning för att inläring ska kunna ske” (www.vindel.n.se/default.asp?id=3602). Läs- och skrivsvårigheter, motorisk osäkerhet och koncentrationssvårigheter är symtom som kan uppstå då barn har svårigheter med samspelet mellan sinnena som även kan ge inlärningsproblem (www.vindel.n.se/default.asp?id=3602).

För att barnet ska kunna utveckla sitt språk och sin tankeförmåga måste barnet automatisera motoriken. Motoriska rörelser måste automatiseras för att frigöra barnets medvetande så att barnet inte längre behöver styra rörelsen. Det finns en konkurrens mellan talets och kroppens motorik innan de blivit automatiserade. Barn lär sig inte att tala och gå samtidigt utan det är viktigt att barn går igenom alla stadierna i den motoriska utvecklingen; ligga, rulla, åla, krypa, stå, gå och springa och varje stadium har betydelse för nästa (Nordlund, Rolander och Larsson 2001).

Barnens välbefinnande och hälsa är nära sammankopplat till deras lust att lära. Upplevelse av helhet och sammanhang, trygghet, trivsel samt att få utveckla och använda alla sina sinnen kan kopplas till välbefinnande. Barns motoriska träning och fysiska aktiviteter påverkar lärandet (Wolmesjö, 2006). Wolmesjö (a.a) har tolkat Ericsson som skrev i sin avhandling att koncentrationssvårigheter hos barn hänger nära samman med deras motoriska utveckling och då barnen är understimulerade motoriskt och inte har en utvecklad motorik kan deras förutsättningar för läs- och skrivinlärning och räkning försämrats (a.a). Nordlund m.fl. (2001) menar att om barn har dålig balans kan barnet få svårigheter att sitta still, balansen krävs inte bara för att kunna gå, springa och hoppa utan även för att kunna sitta still.

Det är viktigt för vårt lärande att utmana hjärnan genom fysisk aktivitet (Wolmesjö 2006). Nervceller nybildas genom hela livet om de får stimulans, därför är det viktigt att undervisningen innehåller rörelser för att stimulera hjärnan, vidare så stimulerar en inbjudande och spännande miljö till inlärning (Wolmesjö, 2005).

Barns motoriska utveckling går från grovmotorik till finmotorik, till en början gör barnet rörelsen med många muskler aktiverade till att enbart behöva använda ett fåtal. Barn som inte har automatiserat sitt rörelsemönster i grundläggande grovmotoriska aktiviteter så som att hoppa och springa måste få träna dem för att klara av finmotoriska rörelser som krävs då de ska lära sig skriva och läsa. I förskoleåldern kommer barnen in i en tillväxtperiod då de har ett stort behov av fysisk rörelse och har svårt för att sitta stilla, armar och ben växer fort och barnen måste stimuleras och få utlopp för sina motoriska behov (Wolmesjö, 2006).

2.3.5.2 Övervikt/Fetma och konsekvenser i vuxenlivet

Forskning visar att om barn är rörliga gör de en god investering för framtiden. Om fysisk aktivitet slopas för barn kan detta få mycket allvarliga konsekvenser när barnet blir vuxen. Hjärt – och kärlsjukdomar, övervikt, fetma, diabetes och cancer är en del allvarliga sjukdomar som kan medföras då barn är inaktiva. Statistiken visar att mellan 20-25 % av barnen i Sverige som är över 10 år har övervikt och utav dessa har 4 % fetma. Denna statistik beror på att man endast tillbringar 14 minuter/dag till matlagning, vilket kan leda till mycket snabb- och hämtmat som inte innehåller de viktiga delarna i kostcirkeln men som innehåller ohälsosamma mängder socker och fetter. Vidare spelar barn dator och tittar på tv på eftermiddagen, barn är fysiskt inaktiva och de blir idag tröstade med mat och godis. En

konsekvens av överviktiga barn är andra barns uppfattning om just feta barn, deras uppfattning är nämligen att feta barn är dumma, smutsiga (förstadiet till diabetes ger mörkare hud), fula och lata vilket i sin tur gör att de överviktiga barnen blir utstötta (Sollerhed, 040317).) Övervikt är ett problem som dessutom sprider sig som en epidemi. Det utmärkta receptet för alla barn är att öka den fysiska aktiviteten, äta mer grönsaker och äta mindre socker och detta ska då leda till piggare, starkare och gladare barn som dessutom får lättare att lära sig saker (Janson och Danielsson, 2003).

SBU (Statens beredning för medicinsk utvärdering) sammanställde 2005 en rapport om hur människor kan förebygga fetma hos barn i tidig ålder. Övervikt är ett stort folkhälsoproblem som växer i en oroväckande fart. Under de senaste 20 åren har övervikten hos den svenska befolkningen nästan fördubblats. Fetma som redan har uppstått är svårbehandlad, därför är det viktigt att förebyggande åtgärder börjas med i tid. I SBU rapporten har de utgått från studier som på grund av att de ännu inte är upprepade av forskare kan anses vara vetenskapligt klarlagda. De har utifrån studierna framtagit möjliga åtgärder för att förebygga fetman hos barn. Vad barnen förtär har en stor påverkan på deras hälsa. Socker och fett i stora intag har en negativ inverkan på barnens hälsa, både viktmässigt samt mängden underhudsfett ökar. Vidare har studier om barns tv-tittande visat att barn som spenderar mer än två timmar per dag framför TV och data har större risk för att bli överviktiga. Att börja i tidig ålder med att socialisera barnen till sunda och aktiva levnadsvanor i förskolan har visat sig ge resultat. Undersökningar visar att levnadsvanorna grundläggs i tidig ålder. Studier har även gjorts där barn i förskolan 3-5 år som har fysisk aktivitet inplanerad i verksamheten. Resultatet visar att fysisk aktivitet har en positiv inverkan på barnens vikt och hälsa (SBU 2005).

Rörelse bidrar till ett naturligt sätt att utvecklas, såväl socialt som fysiskt och psykiskt. Det är viktigt att barnen redan i tidig ålder socialiseras till individer som lär sig värna om sin hälsa samt hälsans betydelse för god inlärning. Om vi missar möjligheten att barnen i tidig ålder lär sig detta finns en risk att vi dels utestänger dem från möjligheter till glädjestunder i framtiden, men även fråntar dem kunskapen om en bra hälsa, vilket kan leda till arbetsskador i vuxenlivet (Huitfeldt mf, 2003). Barnens fysiska aktivitet ligger till grund för deras aktiva roll i vuxenlivet. Fysisk inaktivitet leder till en ökad risk för sjukdomar som i sin tur kan drabbar samhället som ett folkhälsoproblem (Sollerhed, 2006).

2.4 Social utveckling

När den motoriska utvecklingen inte kommit så långt hos barnen ger det vissa följder. Förutsättningarna för att leka tillsammans med andra barn försämras och därmed försämras deras stimulering till social utveckling. Eftersom variationen i utvecklingen varierar väldigt mycket från barn till barn ställer detta stora krav på den vuxne där man måste dels stimulera den som kommit lite längre men även den som inte kommit så långt (Janson & Danielsson 2003).

Omgivningen har förändrats och det är inte längre så mycket utmaningar för barn att röra sig på ett allsidigt sätt utan istället tar bland annat dataspel mycket tid som i sin tur leder till fysisk passivitet. Något som kanske är en av flera förklaringar till varför allt fler barn blivit försenade i sin grovmotoriska utveckling (Janson & Danielsson 2003).

Huvudsyftet med motorisk träning bör vara att med rörelse som medel skapa självkänsla och tillit hos barnen, vilket i sin tur har en påverkan för deras prestation och möjlighet att lyckas (Wolmesjö, 2006). Genom att arbeta med barnens rörelser, motorik och perception utvecklas det sociala, då barnet utvecklas i en helhet. Då barnets motorik och rörelseförmåga tränas kan även det sociala utvecklas så som språk och tänkande (Klinta 1998). Wolmesjö (2006) har tolkat Piaget och menar att Piaget anser att motorik och emotionell utveckling hänger nära samman. Piaget har enligt Wolmesjö (2006) kommit fram till i sin forskning att barnets första sensomotoriska fas är viktig för dess utveckling. Piaget står för den kognitiva utvecklingen, där det sensomotoriska har inslag. Den motoriska utvecklingen har ett samband med den kognitiva teorin då utveckling sker i en helhet (a.a).

Enligt många teorier bland annat Vygotskijs som Wolmesjö (2006) har tolkat har den sociala utvecklingen i kombination med motorisk träning en stor betydelse för barnets inlärningsförmåga. Vygotskij menar att barn med god motorik uppvisar ett större självförtroende vilket har inverkan på den sociala kompetensen (a.a).

3 Teoretiska och metodologiska utgångspunkter

3.1 Teoretiska utgångspunkter

Grindberg och Langlo Jagtoien (2000) tolkar Homburger Erikson, dansk psykoanalytiker, som anser att leken är ett viktigt redskap för att barnen ska finna sin egen balans och för att kunna kontrollera olika delar av livet.

Det är enligt Piaget tolkad av Grindberg & Langlo Jagtoien (2000) viktigt att barnen behärskar de grundläggande fysiska färdigheterna eftersom det i leken kan förväntas av dem på den aktuella åldersnivån. Barnen går igenom olika stadier i sin utveckling (a.a). Piaget blir även tolkad av Jonson (1983) som menar att det första utvecklingsstadiet är det sensomotoriska (där barnens perception och motorik utvecklas) som infinner sig då barnet är mellan 0 – 2 år och det är här grunden läggs för barnets fortsatta utveckling. Rollekar är enligt Piagets teori, tolkad av Grindberg och Langlo Jagtoien (2000) en övningslek där exempelvis ”apan” tränar ihärdigt på att klättra.

Precis som Piaget anser Grindberg och Langlo Jagtoien (2000) som tolkar Hangaard Rasmusson att när barn deltar i lek utvecklar de hela tiden dels nya motoriska färdigheter, men de utvecklas även socialt, emotionellt och kognitivt. När barn inte får vara med och leka menar han att det kan innebära en allvarlig riskfaktor eftersom barnen då kan utveckla inlärningsproblem, beteendeproblem, sociala och motoriska problem (a.a).

Barn som avviker från den ”normala” leken, kan få leksvårigheter. Det innebär inte nödvändigtvis att barnet har någon brist i sin personlighet eller i utvecklingen. Detta kan bero på att barnet är blygt eller att det inte hinner med i lektemats snabba växlingar. Barn som inte kan delta i leken hamnar lätt utanför. Detta kan leda till att barnet förlorar den goda effekten på utveckling och lärande som leken för med sig (Tullgren 2004).

Strandberg (2006) har tolkat Vygotskij och menar att barnen under förskoleåldern utvecklas utifrån sina tidigare erfarenheter och var de befinner sig just nu. Barnets utveckling följer inte en jämn takt, utan omgivningen påverkar utvecklingen, vilket innefattar vad barnet lär sig och vilka utmaningar de får. Teori kring barnets utveckling handlar om dels omgivningen som påverkar barnet, men även om utvecklingszoner (kvalitativa språng i utvecklingen). Det är

viktigt med imitation, instruktion och samspel för barnets utveckling, liksom lekens betydelse. Barnen ”uppfinner metoder som tar dem vidare till nya nivåer” (a.a, s 151). I teorin om utvecklingszoner ser han vad barnen kan just nu, men även vidare vad det ännu inte kan, han ser att utvecklingen kan styras genom aktivitet och deltagande vilket är en stor skillnad från många andra utvecklingsteorier. Då barnet gör något efter ett angivet mönster exempelvis skriver, ritar eller följer en rörelse som främjar deras motoriska utveckling, återskapar de endast det som de ser framför sig eller något de redan tidigare tillägnat sig och bearbetat (Strandberg, 2006).

3.2 Metodologiska utgångspunkter

Kvalitativa metoder är en undersökning där forskaren inte använder sig av statistik. Forskaren intresserar sig för sammanhanget och strukturen och i undersökningen har forskaren en personlig relation till respondenten (Holme och Solvang, 1997).

Målet med den kvalitativa forskningsintervjun är att få olika beskrivningar utifrån kvalitativa infallsvinklar. Forskningsintervjun är en metod som ger kvalitativa texter vilket ger alternativa föreställningar som kan vara föremål för samhällsvetenskaplig forskning (Kvale, 1997). Semistrukturerade intervjuer innebär ett möte mellan forskaren och informanten, som är den vanligaste intervjutypen. Intervju ger en djupare insikt inom det aktuella området (Denscombe, 1998).

3.3 Problemprecisering

Genom fördjupningen i litteraturgenomgången har vårt intresse även fallit på skillnader och likheter mellan profilerade pedagoger (där förskolan inriktar sig mot någon form av idrott och hälsa) och icke profilerade. Följande problemprecisering har genererat:

- Hur arbetar pedagogerna i förskolan för att utveckla barnens grovmotorik?
- Hur kan den grovmotoriska utvecklingen påverka lärandet?
- Hur skiljer sig pedagogernas kunskap, medvetenhet och verksamhet inom grovmotoriken när vi jämför pedagoger som arbetar i idrottsprofilerade förskolor samt ickeprofilerade?

4 Empirisk del

4.1 Metoddiskussion

En intervju kan ses som en konversation eftersom det finns många likheter. Det som skiljer intervju från konversation är bland annat att det finns antagande och kunskap om situationen. Intervjun är arrangerad och den genomförs för att undersöka ett visst område. Eftersom vi i vår undersökning vill ha mer detaljerad information från ett mindre antal personer istället för en mer ytlig information från ett flertal personer blir därför det avgörande valet intervju för oss (Denscombe, 1998). Forskningsintervjun bygger på ett vardagligt samtal som då blir ett professionellt samtal. Det är inte ett samtal som bygger på likställda parter utan kontrollen och definitionen ligger hos forskaren. Forskaren presenterar ämnets innehåll för respondenten som kritiskt följer upp svaren på frågorna från den intervjuade (Kvale, 1997).

Vi kommer att börja vår intervju med att berätta för respondenten att intervjun är strängt konfidentiell där ingen utomstående ska kunna förstå att det är en specifik individ som blivit intervjuad. Dessutom har den som intervjuats sin rätt till integritet och värdighet. För att göra intervjun så bekväm som möjligt för respondenten kommer vi som intervjuare ha ett aktivt lyssnande och inte ett ifrågasättande (Trost, 2005).

Våra intervjuer blir strukturerade med färdiga frågor där varje respondent får svara på identiska frågor. Men intervjun kommer även att ha inslag av den semistrukturerade intervjutypen, eftersom vi vill att respondenten utvecklar sina idéer kring det specifika ämnet (Denscombe, 1998).

För att få en fullständig dokumentation har vi valt att använda oss av bandinspelning. Bandinspelningen kan ha en negativ inverkan på respondenten i form av nervositet och osäkerhet. Normalt sätt avtar de osäkra känslorna ju längre intervjun pågår (Denscombe, 1998).

Något som kan vara både positivt och negativt för forskningen är huruvida mycket respondenten är villig att berätta och dess ärlighet inom ämnet. Intervjuarens ålder, kön och etniska ursprung är några faktorer som spelar in på respondentens öppenhet. En nackdel för den ovana intervjuaren är att veta när han eller hon ska vara tyst under intervjun detta händer

för att intervjuaren är osäker på situationens utgång. Fördelen med intervjuer som görs via bandinspelning är att utrustningen som krävs är enkel och dessutom blir svarsfrekvensen väldigt hög eftersom intervjun vanligtvis är tidsbestämd i avtal med respondenten (Denscombe, 1998).

Reliabiliteten, tillförlitligheten, anser vi får en hög giltighet då respondenten svarar på frågor i en intervju. Skulle respondenten inte förstå frågan och svara på något annat, kan man som intervjuare alltid förklara frågan en gång till för respondenten, detta för att som Trost (2005) menar ska få frågan att kunna mäta det som den är avsedd att mäta.

4.2 Urval

Vi har intervjuat pedagoger i södra Sverige på tio olika förskolor där vi som forskare själva har valt ut de olika förskolorna för att få en jämvikt på profilerade och icke profilerade förskolor. De icke profilerade förskolorna har valts ut för att de är just icke profilerade och för att tillgängligheten på respondenterna har varit god. De profilerade har blivit utvalda för deras specifika profilering och för deras begränsade tillgänglighet. Vi har valt att intervju fem pedagoger som arbetar på vanliga förskolor, förskolor som inte profilerar sig mot något speciellt. Pedagog 1 arbetar på en föräldra-/personalkooperativ förskola ute på landet, pedagog 2 på en förskola i en mindre ort, centralt beläget. Pedagog 3 samt fem arbetar på en förskola inne i centrum i en mindre ort och pedagog 4 arbetar på en uteförskola, där utgångspunkten är skogen, de har begränsat inneutrymme. Vi har även intervjuat en pedagog på en på friskvårdsförskola, pedagog 6, en simförskola, pedagog 7, samt tre pedagoger på olika idrottsförskolor, pedagog 8-10 alla verksamma i mindre orter (för mer info se bilaga 2).

4.3 Genomförande

Kontakten mellan oss forskare och respondenterna uppkom genom telefonsamtal där vi också bestämde tid och plats för intervjun. Platsen på intervjun har varit på respektive förskola medan tiden har varierat. Intervju 1, 2, 5, 6, 7 och 9 genomfördes ostört i ett personalrum. Intervju med pedagog 3 genomfördes ostört i lekrummet utan barn och intervju 4 utfördes på en lugn plats i skogen också utan barn. Intervju 8 gjordes inne på avdelningen utan barn men med ännu en pedagog i bakgrunden och intervju 10 utfärdades på ett kontor där vi vid ett fåtal gånger blev avbrutna. Intervjuerna delade vi forskare upp vilket resulterade i att forskaren satt

ensam med respondenten vid alla tillfällen, utom intervju 6 där vi båda var närvarande. Samtliga intervjuer ljudinspelades samtidigt som vi använde oss av anteckningar.

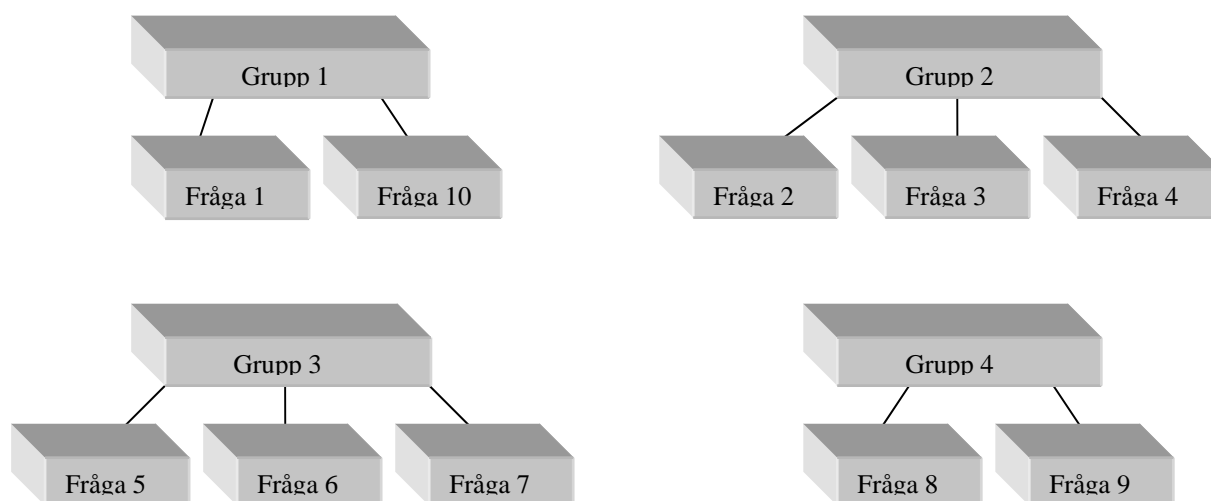
4.4 Respondenter

Pedagogerna på de icke profilerade förskolorna benämns som pedagog 1 - 5 i resultatdelen. Pedagog 6 arbetar på en friskvårdsförskola, 7 på en simförskola och pedagog 8 - 10 på olika idrottsförskolor.

4.5 Resultat och analys av intervjuer

Intervjufrågorna (se bilaga 1) är indelade i fyra grupper eftersom vi finner vissa likheter mellan frågorna och svaren som hänger nära samman (se figur 1). Vidare kommer vi att förklara sammanhangen närmare under varje resultatredovisning.

Vi har valt att redovisa resultatet genom citat från intervjuerna, eftersom svaren är direktrelaterade och inte förvrängda. Detta för att reliabiliteten ska förstärkas ytterligare. Alla respondenter kommer vara avidentifierade då vi inte använder några namn och de kan inte härledas.

Figur 1.

Svaren från pedagogerna som arbetar på profilerade förskolor har vi skiljt åt från dem som arbetar på icke profilerade, för att tydligare se eventuella likheter och skillnader. När vi analyserar och sammanställer resultaten från respondenterna kommer vi att dela in detta i tre

delar, först skriver vi en inledning, därefter redovisar vi citat från intervjuerna som vi i tredje delen analyserar.

4.5.1 Resultat grupp 1

Denna grupp innehåller två frågor, en som handlar om pedagogens syn på den grovmotoriska utvecklingen och en som handlar om den spontana leken. Vi valde att gruppera dessa frågor tillsammans eftersom vi anser att grovmotoriken har ett samband med den spontana leken. Utifrån analyserna kom vi fram till att svaren från respondenterna i de båda frågorna ligger nära varandra och är i vissa fall likartade.

Citat av pedagoger från icke profilerade förskolor

- Att ta sig fram i terräng, gå i skogen, promenera, springa, hoppa – hela den biten - Pedagog 3
- Man måste vara medveten när man jobbar med barn att det kan finnas reflexrester så man kan möta barnen och ge dem ett alternativ (...) man måste då tänka i många steg för att komma vidare. Exempelvis måste barnet klara av åtta olika steg för att ens kunna börja tala. Olika steg med rörelser. - Pedagog 1
- Barn som ibland kan vara lite lata tränas i sin omedvetenhet i leken - Pedagog 2
- Att utveckla kroppen hela tiden - Pedagog 5
- Jag tänker på ett litet spädbarn och man ser dess utveckling grovmotorisk från det att den börjar röra på sig och rulla och krypa och hasa sig fram också hela vägen upp, alltså ser jag det väldigt långtidsperspektivt - Pedagog 4
- Det är något som börjar redan vid födseln – Pedagog 1

Citat av pedagoger från profilerade förskolor

- Den utvecklas i många steg som bygger på varandra - Pedagog 6
- Den naturliga leken är nog det mest grundläggande för den grovmotoriska utvecklingen - Pedagog 8
- Barnen utvecklas hela tiden i leken och deras grovmotoriska rörelser utvecklas också här - Pedagog 6
- ...att de ska kunna röra sig, armar och ben, att det ska fungera automatiskt, att de inte ska behöva tänka på den - Pedagog 9

- Genom att du har en välutvecklad grovmotorik utvecklas talet, språket och senare läsinlärning. Har du missat en bit i din motoriska utveckling exempelvis krypa och åla så hänger det ofta kvar på något vis. - Pedagog 10

4.5.1.1 Analys av grupp 1

Alla informanterna svarar i intervjun något om den grovmotoriska rörelsen och är medvetna om den. Några informanter är mer ingående medan andra svarade väldigt ytligt. Pedagog 3 (icke profilerad) får med en del av de grundläggande motoriska delarna i sitt svar i intervjun. Hon menar att barnen ska få ta sig fram i terräng, att de ska få gå i skogen, springa och hoppa. Något som även pedagog 1 och 4 (icke profilerade) är inne på, då pedagog 4 även tänker på det mer som en helhet då det börjar redan med det lilla spädbarnet när det börjar röra på sig, för att sedan börja rulla, krypa och hasa sig fram och så menar pedagog fyra att det fortsätter hela vägen upp.

Pedagog 6 (profilerad) menar att grovmotoriken utvecklas i många steg som sedan byggs vidare på varandra. Pedagog 1 (icke profilerad) pratar också om olika steg och menar att barnet måste genomgå åtta olika steg med rörelser för att kunna börja tala. Dessutom talar hon även om reflexer och att man måste möta barnen och ge dem alternativ. Pedagog 10 (profilerad) menar även som pedagog 1 (icke profilerad) att det finns ett samband mellan talet och grovmotoriken. Vidare menar pedagog 10 att det även har med språket och senare även läsinlärning att göra. Om någon bit har missats i den motoriska utvecklingen så menar pedagog 10 att detta ofta hänger kvar på något vis.

Två profilerade pedagoger diskuterar grovmotoriken kontra leken och pedagog 8 menar att leken är den mest naturliga och grundläggande aktiviteten för barnens grovmotoriska utveckling och pedagog 6 menar också att barnens grovmotoriska rörelser utvecklas där.

Att röra sig där armar och ben följer med automatisk utan att behöva tänka på det är något som pedagog 9 (profilerad) talade om i intervjun och omedveten träning i leken menar pedagog 2 (icke profilerad) kan vara en fördel för lata barn. Pedagog 5 (icke profilerad) menar att barn utvecklar kroppen hela tiden

4.5.2 Resultat grupp 2

Gruppens innehållande tre frågor riktar sig mot den planerade verksamheten och hur pedagogerna arbetar för att främja den motoriska utvecklingen genom planerade lärandesituationer.

Citat av pedagoger från icke profilerade förskolor

- På vilorna har vi gymna och rörelse, ingen planerad dag eller tid men vi har det då. - Pedagog 1
- Vi har inte planerat gympapass och så (...) Vi är alltså nystartad förskola. Vi får så mycket redan motoriskt sätt här. Men sen kanske man behöver ha något pass för att kolla upp och lite använda andra material som man inte har i skogen - Pedagog 4
- ...man ska kanske ha gymnastik då så planerar man ju sådant som tränar deras grovmotorik då som träna balansgång, man lägger ju upp det efter det då - Pedagog 5
- Med de stora har vi lite mer att slå kullerbytta och hoppa från en plint och de mindre har de grundläggande som krypa och åla. - Pedagog 2
- Framförallt genom utevistelsen och just det här att gå till ställen där det är terräng, alltså mycket natur, backar, stenar där man kan klättra upp och hoppa ner från. - Pedagog 3

Citat av pedagoger från profilerade förskolor

- Vi har rörelse en till två gånger i veckan (...) I och med att vi har idrott och hälsa som profil så är vi ute jätte mycket och där får dem allt det grovmotoriska. (...) de barn som fyllt tre år går och simmar en gång i veckan - Pedagog 7
- Vi har en stor och fin lekhall som inbjuder till motoriska lekar, med ribbstolar och tjocka hoppmattor, vi har ett loft med en trappa upp (...) Bara trappan upp är en motorisk övning att gå upp och ner. Man måste tänka efter vad som utvecklar motoriken, det är inte alltid det mest konstruerade utan man ska ta vara på det naturliga - Pedagog 8
- Vi har skrivit speciella mål som är för oss som är idrottsförskola. (...) Vi samarbetar med föreningar på måndagar, fotboll och gymnastik - Pedagog 10
- Varje vecka har vi gymnastik i brandmännens träningslokal vilken är en stor hall med bra redskap, dit går vi med tre – femåringarna. Under tiden stannar de minsta på förskolan och har rörelse - Pedagog 6

- Vi har gått ut med att vi ska ha rörelse varje dag en liten stund (...) sen har vi de spontana rörelsestunderna som ska va varje dag. (...) Vi har även haft samarbete med en fotbollsförening (...) Vi har köpt in mycket nytt material, redskap som vi kan ha i lekhallen och mycket till utelek - Pedagog 9

4.5.2.1 Analys av grupp 2

I denna grupp ser vi stor skillnad på hur de profilerade pedagogerna arbetar med motoriken till skillnad från de icke profilerade. De profilerade har mer planerad rörelse fler gånger i veckan och pedagog 7 och 9 (båda profilerade) har rörelse en till två gånger i veckan eller varje dag. Pedagog 9 och 10 (profilerade) har utbyte med föreningar där de bland annat spelar fotboll, simning och har gymnastik. Pedagog 7 (profilerad) går iväg och simmar med barnen en gång i veckan då de fyllt tre år.

Pedagog 8 (profilerad) menar att man ska tänka efter vad som utvecklar barnens grovmotorik, där hon anser att det inte bara är de konstruerade miljöerna som alltid är det mest utvecklade utan att man ska ta vara på de naturliga formarna som exempelvis trappan. Pedagog 3 (icke profilerad) är även hon inne på de naturliga miljöerna, då hon menar att barnen genom utevistelsen tränar motoriken i exempelvis terräng och annan natur med backar och stenar som de kan klättra upp och hoppa ner ifrån. Pedagog 10 (profilerad) har speciella mål utformade för idrottsförskolor, något som ingen av de övriga pedagogerna har tagit upp.

Pedagog 4 (icke profilerad) har ingen planerad rörelse då hon anser att barnen får så mycket motorisk träning redan i skogen. Vidare menar hon att de framöver kanske behöver några pass för att kolla av var barnen ligger i utvecklingen och vad de kan. Likaså pedagog 7 (profilerad) menar att barnen får mycket motorisk utveckling då de är ute, därför är hon ute mycket med barnen. Pedagog 2 och 5 (icke profilerade) planerar gymnastiken utefter vad barnen bör träna i sin grovmotorik. De ser till vad barnen behöver träna, vart de ligger i sin utveckling och ålder då de planerar lärandesituationerna. Precis som pedagog 2 berättar pedagog 6 (profilerad) att de har gymnastik med de stora och små barnen var för sig, när de stora barnen går iväg för att ha gympan stannar de små kvar på förskolan och har det där.

4.5.3 Resultat grupp 3

Denna grupp tar upp frågor som handlar om miljön; närmiljö, innemiljö och utemiljö. Eftersom frågorna riktar sig mot miljön på olika sätt, med koppling till den grovmotoriska utvecklingen, finner vi dessa frågor höra samman.

Citat av pedagoger från icke profilerade förskolor

- ...den erbjuder faktiskt lite av det här med kuperat, lite buskage, fina lekredskap, att klättra, gunga, snurra, gräva i sanden och man kan åka pulka här också på vintern, så jag tycker det är en väldigt fin gård. (...) jag tycker inte det är lämpligt för grovmotoriken här inne. Det är många barn och det är inte sådana jätteytor - Pedagog 3
- Lekhallen är planerad utifrån motoriken med mycket bra material men annars är det inte planerat inne utifrån motorisk utveckling - Pedagog 5
- ...rutschkana som det varit mycket debatt kring nu, vissa föräldrar vill plocka bort den för den är för hög, medan vi i personalen har känt att om vi plockar bort den så hämmar vi barnens utveckling - Pedagog 2
- ... vi har en utemiljö som inbjuder till mycket och jag tror att vi tillåter mycket också (...) vi har tankar i motoriken, vi har stubbar som vi har satt upp och balansbräda - Pedagog 1
- Har ingen gård, har skogen (...) Har ju skogen, går istället till en planerad miljö som lekplatsen – Pedagog 4
- Vi gick till skogen en dag i veckan – Pedagog 5
- Vi har utedag varje måndag då vi åkt till skogen – Pedagog 2

Citat av pedagoger från profilerade förskolor

- ...vi kommer att bygga upp till våren lite stubbar, inte så höga ju men som tränar balansen där. Vi har tänkt oss ett bollplank så man får lära sig kasta, kullen har vi kvar och den behöll vi medvetet (...) vintertid - pulka, de små springer upp för den och lär sig springa ner för den - Pedagog 7
- Till skogen går vi minst en gång i veckan, gärna fler. Där ser vi till att träna på de olika stadierna i grovmotoriken - Pedagog 6

- Det senaste är idrottsplatsen/rinken och det var mycket för bollspelen, (...) Sen har vi ett bra klätterträd där de flesta är rätt tillåtande med att barnen får klättra. (...) Sen har vi ju också den här stora lekhallen där det är tillåtet att hoppa och springa - Pedagog 8
- Varje onsdag har vi naturdag och vi har en liten joggingslinga som vi springer, här precis utanför och den kan vara 500 meter kanske och den springer vi varje dag – Pedagog 9
- På naturdagen åker vi ibland iväg med bussen, men oftast går vi till skogen här intill. Och det är ju jättebra grovmotorisk träning dom klättrar på stockar och stenar - Pedagog 9
- Vi har gjort en hinderbana nu i höst (...) Där har vi tänkt krypa, klättra, balansera och armgång med armstyrka - Pedagog 10
- Lekhallen har vi börjat förändra där vi fått upp ribbstolar, vi ska försöka få dit ett rep och en boxboll (...) där finns olika höjdhopp/hinder, mattor, tunnel, hopprep, bollar och rockringar – Pedagog 10

4.5.3.1 Analys av grupp 3

Samtliga pedagoger anser att de har genomtänkta miljöer som främjar barnens grovmotorik, förutom pedagog 4 som inte har någon planerad gård, utan har istället skogen. De icke profilerade pedagogerna säger sig ha bra material och goda förutsättningar, medan de profilerade pedagogerna tänker ett steg vidare. Pedagog 10 (profilerad) har varit med och skapat en hinderbana där barnen får träna på olika grundläggande motoriska moment. Likaså har pedagog 8 (profilerad) varit med och utvecklat en rink för bollspel på gården. Även pedagog 7 (profilerad) har varit med och utvecklat utemiljön med stubbar som tränar balansen och bollplank som utvecklar kaströrelsen. Både pedagog 3 (icke profilerad) och 7 (profilerad) har medvetet en kulle på gården som utnyttjas alla årstider.

Pedagog 3 (icke profilerad) menar sig ha en välutvecklad gård som erbjuder kuperat, buskage, fina lekredskap och andra redskap som främjar grovmotoriska rörelser. Likaså anser pedagog 1 (icke profilerad) att de har en utemiljö som är inbjudande och vidare menar hon att de har tankar i motoriken som gör att de tillåter mycket. Pedagog 8 (profilerad) anser sig också vara tillåtande då de låter barnen klättra i ett klätterträd på gården. Vidare har även pedagog 2 (icke profilerad) tankar i motoriken och menar att om deras rutschkana på gården plockas bort, vilket har varit på tal, så hämmas barnens utveckling.

Pedagog 3 (icke profilerad) menar att grovmotoriska rörelser inte är lämpliga inne, eftersom det finns många barn och små ytor. Pedagog 5 (icke profilerad) anser inte att deras innemiljö är planerad utifrån motoriken, förutom lekhallen som är planerad utifrån den grovmotoriska utvecklingen med mycket bra material. Pedagog 10 (profilerad) har en välutrustad lekhall med ett utbud av olika material och redskap. Även pedagog 8 (profilerad) har en lekhall där det är tillåtet för barnen att röra på sig, exempelvis hoppa och springa.

Pedagog 2 och 5 (icke profilerade) åker till skogen en gång i veckan. Likaså går pedagog 6 (profilerad) till skogen minst en dag i veckan för att utveckla de olika stadierna i barnens grovmotoriska utveckling. Pedagog 4 (icke profilerad) har skogen som sin utemiljö och använder den dagligen. Pedagog 8 (profilerad) har naturdagar då de oftast går till skogen där hon menar att den grovmotoriska träningen gynnas.

4.5.4 Resultat grupp 4

Dessa två frågor i denna grupp berör avvikande motorisk utveckling, där den första är huruvida man handlar när man har ett barn med avvikande motorik och den andra huruvida detta kan ha ett samband med barn som blir uteslutna ur leken.

Citat av pedagoger från icke profilerade förskolor

- Jättetydligt, föregående barn hann inte med barnen på gården, kanske är det inte bara motoriken utan även socialt, allt runt omkring - Pedagog 5
- Nej det kan jag inte och det beror på att vi är med i leken. Vi visar att man kan vara med i leken men man behöver inte vara med på samma villkor - Pedagog 1
- Då tycker jag att man som personal uppmärksammar det och man försöker stimulera det här barnet till träning naturligtvis och då får man börja från grunden lite grann och då är det med att åla och krypa - Pedagog 3
- Jag tror det beror på vad leken går ut på, om barnen exempelvis leker buss med cyklar som de större barnen brukar göra, om något barn inte klarar av att cykla får det inte vara med - Pedagog 2
- Det tar lite längre tid för honom bara, men inget så större avvikande. Det kan vara en mognadsgrej också. Men han har lite svårare för att hinna med de andra. (...) Han som

jag berättat om det är så lite men man märker att han har svårt för att hänga med, han är ju väldigt socialt duktig, han ser till så att han är med - Pedagog 4

- Absolut inte, nej inte på något sätt, inte här inne i alla fall - Pedagog 3

Citat av pedagoger från profilerade förskolor

- Då har man gjort ett åtgärdsprogram med föräldrarna och övat på dem sakerna som inte riktigt har hängit ihop. (...) jag tänker på den här reflexen, babinskyreflexen har vi haft flera barn som har haft, där har vi borstat jättemycket. Vi har haft en jätteliten borste eller en boll som man drar massage - Pedagog 7
- Nej, jag tycker inte att vi har något barn med avvikande motorik och jag har tidigare inte träffat på barn med avvikande motorik däremot kan vissa barn vara mer klumpiga än andra men de kämpar på och försöker tills de till slut klarar av att göra den specifika rörelsen - Pedagog 6
- Nej, jag har aldrig sett att ett barn blir utesluten ur leken för att deras grovmotorik inte utvecklats tillräckligt. (...) Barnen som inte kan en viss rörelse eller som är lite klumpigare kämpar på och hänger med de andra barnen - Pedagog 6
- Vi har en specialpedagog i området som vi kan kontakta om vi behöver stöd utav henne, efter att ha pratat med föräldrarna. Vi har inga barn med avvikande grovmotorik just nu - Pedagog 10
- Jag tror att man skulle ha lite extra träning och när vi har gruppaktiviteter så kanske vi avsätter en vuxen för att vara just med det barnet, men då är det ju så att de barnen inte vill, de vet att de inte kan så därför vill de inte - Pedagog 9
- Någon gång har vi diskuterat med föräldrarna kanske, ja många föräldrar låter sina barn åka i en sittvagn tills de är fem – sex år gamla (...) att vi tillsammans kunde hjälpas åt att barnet kunde få en bättre motorik, att de får träna och öva mer. - Pedagog 8
- Nä det har jag aldrig varit med om, nä aldrig – Pedagog 7

4.5.4.1 Analys av grupp 4

Pedagog 1, 3 (icke profilerade), 6 och 7 (profilerad) har aldrig varit med om att barn med avvikande motorik kommer utanför i den fria leken. Pedagog 1 (icke profilerad) menar att det beror på att pedagogerna är med i leken och visar att man kan vara med på olika villkor,

medan pedagog 6 (profilerad) anser att om barnens grovmotorik inte är tillräckligt utvecklad kämpar de på och hänger med de andra barnen utifrån deras förutsättningar. Vidare har hon inte stött på något barn med avvikande motorik och kan därför inte se om de kommer utanför leken. I motsatts till dem menar pedagog 2, 4 och 5 (icke profilerad) att de kan se att barnen kommer utanför eller efter i leken då de har avvikande motorik. Pedagog 5 tycker att hon ser det jättetydligt, men att det även kan ligga andra faktorer bakom. Pedagog 2 (icke profilerad) kan se det exempelvis då barnen cyklar och något barn inte kan vara med eftersom det inte lärt sig den motoriska rörelsen. Pedagog 4 (icke profilerad) har också märkt att barn kan ha svårt att hänga med i leken, men menar att barn som är socialt duktiga kan utifrån den egenskapen se till att de hänger med.

Pedagog 7 (profilerad) gör tillsammans med föräldrar ett åtgärdsprogram om ett barn har avvikande motorik och istället för ett åtgärdsprogram använder sig pedagog 10 (profilerad) av en specialpedagog som finns i området i samråd med föräldrarna. Pedagog 8 (profilerad) gör också ett åtgärdsprogram med föräldrarna där hon menar att barn med sen utveckling av motoriken kan bero på att barnen sitter i vagn till de är fem – sex år gamla. Vidare menar hon att föräldrar och pedagoger tillsammans kommer fram till en lösning som gynnar barnet. Pedagog 3 (icke profilerad) anser att om man har ett barn med avvikande motorik ska personalen vara uppmärksamma på det och försöka stimulera och träna detta barn och man får då enligt pedagog 3 börja från början med att åla och krypa. Pedagog 9 (profilerad) tror att om de skulle få ett barn med avvikande motorik skulle de ha extra träning samt avsätta en vuxen för just detta barn vid gruppaktiviteter. Pedagog 9 menar att man avsätter en personal till detta barn i gruppaktiviteten för att stötta just detta barn, då barnet själv vet att de inte kan och är därför inte motiverad till att göra den specifika rörelsen.

5 Diskussion och slutsats

5.1 Diskussion

Vårt syfte med uppsatsen var att fördjupa kunskaperna om den grovmotoriska utvecklingen, vilket vi har uppnått. Genom litteraturgenomgången har vi utvecklat våra kunskaper om begreppet motorik, vad den tidigare forskningen säger och hur den grovmotoriska utvecklingen kan delas in i olika steg och stadier som barnen måste klara för att komma vidare i sin utveckling. Vidare har vi också fått mer kunskap om vilken betydelse rörelsen har för den motoriska utvecklingen och vikten för en god hälsa där också Lpfö98 (Läraryrket, 2002) menar att pedagogerna som arbetar i förskolan ska arbeta för att utveckla barnens motorik och ge dem en förståelse för en god hälsa. Vi har också sett hur miljön påverkar barnet, vilka konsekvenser som kan uppstå då barnen inte utvecklar sin grovmotorik som exempelvis i lärandet, hälsofaktorer. Sollerhed (040317) menar att om fysisk aktivitet slopas för barnen kan det leda till mycket allvarliga konsekvenser när barnet blir vuxen. Övervikt, fetma, cancer och hjärt- och kärlsjukdomar är exempel på allvarliga sjukdomar som Sollerhed (040317) menar kan medföras då barn är inaktiva. Vi har även valt att se den motoriska utvecklingen utifrån ett holistiskt synsätt. Genom teoretiska utgångspunkter finner vi stöd för våra kunskaper. Kunskaperna är användbara då vi som färdiga förskollärare ska bedriva en så kvalificerad verksamhet som möjligt genom att förstå vikten av den grovmotoriska utvecklingen och vilka konsekvenser det kan få om den missgynnas.

Våra intervjufrågor har gett oss svar på vår problemprecisering om hur pedagogerna arbetar och tänker utifrån barnens grovmotoriska utveckling. Fråga fyra (se bilaga 1) känner vi nu i efterhand inte är relevant för vår undersökning. Därför har vi valt att inte analysera och diskutera denna i förhållande till litteraturen.

När vi intervjuade respondenterna kände vi precis som Denscombe (1998) menar, att en intervju är lik en konversation. Det kändes som vi ibland satt och diskuterade med respondenten, vilket kan vara en nackdel. Detta tror vi berodde på att vi inte är vana vid att intervjua och då menar Denscombe (1998) att ovana intervjuare är osäkra på situationens utgång och då kan det bli så som det blev i våra intervjuer. Något som vi ändå kände blev bättre efter att vi gjort fler intervjuer. Det var inte konstigt att vi kände att intervjun var som en konversation då intervju och konversation är enligt Denscombe (1998) väldigt lika. Han

menar att det som är skillnaden är att i en forskning finns det kunskap om den specifika saken och vi kände att det fanns kunskap, både från respondenterna då de hade kunskap om ämnet när de svarade på intervjufrågorna men även från oss forskare då vi har fått en god kunskapsbank när vi skrivit litteraturen. En forskningsintervju bygger dessutom på ett vardagligt samtal (Kvale, 1997) vilket vi tror kan bidra till att det blev mer som en konversation. Att det blev mer likt en konversation, ett samtal, tycker vi inte var något fel. Tvärtom kändes det som om respondenterna kunde koppla av mer och vi tror även att respondenterna kände det mer som en konversation. Detta tror vi hade en god påverkan på informationen som vi fick in då det enligt Denscombe (1998) annars kan bli så att bandinspelningen kan ha en negativ inverkan på respondenten som kan visa sig i form av nervositet och osäkerhet.

Vi valde att använda oss av intervju som är en kvalitativ metod vilket enligt Holme och Solvang (1997) medförde att vi fick en djupare undersökning, där vi anser att respondenterna svarar på frågor där de i intervjun kan fördjupa sina tankar om det specifika ämnet. I en enkät ska man skriva ner sina tankar och har kanske inte mycket plats, vilket då ger en överblick av respondentens tankar eller så får man färdiga svarsalternativ som ger ett ännu mindre djup i tankarna. Enligt Denscombe (1998) ska också informationen bli mer detaljerad eftersom det blir mindre antal personer som man intervjuar. Hade vi istället valt enkäter så hade vi fått en mer ytlig information från ett större antal respondenter. Vi kände att intervjuer var ett bra val då vi verkligen fick mer detaljerad information. Vi kunde också förklara vissa frågor för att reliabiliteten skulle få så hög giltighet som möjligt och för att vi skulle kunna mäta det som var avsett att mäta (Trost, 2005). Om vi valt att använda enkäter skulle inte möjligheten finnas till att få reliabiliteten så hög som möjligt utan då hade vi fått ta de svaren som vi fått in, dessutom hade vi inte kunnat få in en så pass detaljerad information som vi nu fick med våra intervjuer.

Vi valde att spela in våra intervjuer på band vilket vi fick problem med. Det fanns endast en bandinspelare, vi behövde två då vi skulle dela upp intervjuerna, vilket ledde till att vi spelade in tre intervjuer med filmkamera. För att inte få in några intervjuer med den icke verbala kommunikationen och några med den, så valde vi att endast spela in ljudet när vi använde oss av filmkameran. En fördel med bandinspelning är att själva utrustningen är väldigt enkel (Denscombe, 1998). Ljudkvaliteten på bandinspelare var inte den bästa och vid ett tillfälle kom inte intervjun med på bandet, då fick vi använda oss av fältanteckningarna som vi hade

gjort vid denna intervju då vi var två som intervjuade vid detta tillfälle. Filmkamerans batteri tog slut vid ett tillfälle vilket också ledde till att vi fick använda oss av fältanteckningarna. När vi använde oss av fältanteckningarna kan detta ha lett till att inte resultatet från dessa intervjuer har varit helt korrekta eftersom vi inte hinner skriva allt som säga. Den dåliga ljudkvaliteten på bandinspelaren kan ha lett till att vissa ord blivit lite förändrade.

Datan som framkom i grupp ett var att alla informanterna berörde något om den grovmotoriska utveckling, vi fann ingen markant skillnad mellan de profilerade pedagogernas och de icke profilerades kunskaper. Detta gjordes av vissa mer ingående och av andra bara ytligt.

Tre av de icke profilerade pedagogerna kommer in på hur viktiga de grundläggande rörelserna är som exempelvis att gå i terräng, springa och hoppa. Enligt Granberg (2000) är det dels dessa rörelserna som pedagogerna berättade om som är grundläggande men även att klättra, snurra och krypa. Vidare berör en icke profilerad pedagog helhetsperspektivet där hon anser att det börjar vid födseln och fortsätter sedan hela vägen upp som också Langlo Jagtoien m.fl. (2002) diskuterar, då barnens motoriska färdigheter utvecklas under hela barnets uppväxt. Vi anser också att det är viktigt att se barnens utveckling ur ett helhetsperspektiv då det framkommer ur litteraturdelen att utvecklingen faktiskt sker hela tiden.

En icke profilerad pedagog berättar om reflexrester som enligt Grindberg och Langlo Jagtoien (2000) är reflexer som är viktiga delar som inte integrerats i den motoriska utvecklingen, som pedagoger menar att man måste ta hänsyn till och Langlo Jagtoien m.fl. (2002) skriver att barnen från början rör sig med hjälp av reflexstyrda rörelser för att sedan utveckla viljestyrda rörelsefärdigheter. Om ett barn har reflexrester kvar känner vi precis som pedagoger att man måste ta hänsyn till dessa. Dessutom tycker vi att man måste hjälpa barnet att bli av med dem så att det kan komma vidare. Ellneby (1998) menar precis som pedagoger att den som observerar barnen måste ha en god kunskap om exempelvis reflexer och när de bör vara hämmade.

Både profilerade och en icke profilerade pedagoger menar att det finns ett samband mellan talet och grovmotoriken och att det har med läsinlärning att göra. Detta kan vi koppla till Nordlund m.fl. (2001) då de anser att barnet måste automatisera motoriken för att kunna utveckla språket och tankeförmågan, dessutom menar författarna att det finns en konkurrens

mellan talets och kroppens motorik innan de blivit automatiserade. Ericsson tolkad av Wolmesjö (2006) menar också att det finns samband mellan motoriks utveckling och inläring. Barn som är understimulerade motoriskt och har en mindre utvecklade motorik, har sämre förutsättningar när de ska lära sig att läsa och skriva. Denna infallsvinkel om inläring och motorik är något som är nytt för oss. Vi tycker dock att det är väldigt viktigt och har nu förstått hur viktig motoriken är för att senare utveckla exempelvis språket. När vi i denna del jämför profilerade och icke profilerade pedagoger tycker vi att kompetensen är ganska lika då de tre som svarat inom detta diskuterar grovmotoriken i olika stadier. Något som vi fann intressant var jämförelsen mellan pedagogerna där pedagogen som inte är profilerad mot någon typ av idrott har mer kunskap, eller i alla fall har större förmåga till att berätta om sin kunskap om de olika stadierna. Hon har även kompetens inom området eftersom hon också vet att om inte motoriken utvecklas rätt, kan detta få konsekvenser för språket. Detta är något som vi inte kan dra någon slutsats av, eftersom det kan vara så att denna pedagog är väldigt intresserad av just motoriska utvecklingen. Men det är ändå något som vi finner intressant då de pedagoger som jobbar med en inriktning mot idrott och hälsa inte svarar lika utförligt som den icke profilerade pedagogen. Frågan om pedagogens definition av motorisk utveckling var något som vi upplevde att många respondenter fann svårt att besvara. Vi kan tycka att de profilerade pedagogerna som arbetar med idrott och hälsa där motoriken ingår, borde kunna svara mer utförligt än de icke profilerade som inte arbetar på samma sätt med motoriken.

Två profilerade pedagoger diskuterar i intervjun leken kontra grovmotoriken. De menar att den mest naturliga och grundläggande aktiviteten för att träna/utveckla motoriken är i leken. Piaget (Grindberg och Langlo Jagtoien, 2000) menar att barnen i sina rollekar, som är en övningslek, tränar på de motoriska färdigheterna. Detta är också något som vi som forskare tror då vi varit ute på många praktiker och även jobbat på förskolor, där har vi ofta sett barnen i olika rollekar som vi anser ger barnen en god träning på de motoriska färdigheterna. Detta menar Tullgren (2004) som skriver i sin avhandling att leken medför en god effekt på utveckling och lärande. Vi tycker också att leken är viktig då vi många gånger ser hur barnen utvecklas just i den fria leken. Eftersom vi anser att den fria leken är viktig tycker vi heller inte att det senare i arbetslivet bör bli svårt att följa vårt uppdrag som enligt Lpfö98 (Läraryrket, 2002) är att stimulera barnen till lek eftersom det är viktigt för deras utveckling.

Lärandesituationer som utvecklar grovmotoriken är något som alla pedagogerna använder sig mer eller mindre av. Vi såg stor skillnad mellan profilerade pedagoger och icke profilerade då de profilerade har fler lärandesituationer i veckan som simning, gymnastik och rörelselekar som utvecklar barnens grovmotorik. Pedagog 4 och 7 hade inte planerade lärandesituationer som utvecklar grovmotoriken utan anser att de får så mycket när de är ute. Pedagog 4 som har sin arbetsplats i skogen tycker att den ger mycket och de är ju alltid ute eftersom det är en uteförskola. Pedagog 7 är ute mycket med barnen just för att det enligt henne utvecklar grovmotoriken. Så alla pedagogerna följer läroplanen då den säger att pedagogerna ska sträva efter att utveckla barnens grovmotorik (Läraryrket, 2002). Något som vi då tänker på är pedagog 7 som menar att barnen utvecklar grovmotoriken ute. Är man endast på gården med barnen så är den inte så utvecklande för barnen om de varit på samma förskolegård i några år. Då anser vi att man måste utmana barnen vidare. Vi tycker då att skogen är ett bra alternativ eftersom den hela tiden förändras precis som dess terräng. Här finns ett gyllene tillfälle för barnen att klättra i olika träd, hoppa, ta sig över grenar och stockar, krypa under granar och mycket mer. Men att endast tillbringa utetiden på förskolan är inte något som vi tror på. Grindberg och Langlo Jagtoien (2000) menar att barnen måste få en allsidig rörelseerfarenhet för att kunna utvecklas motoriskt vilket vi anser att barnen får just i skogen. Att planera lärandesituationer som främjar motoriken utifrån var barnen är i sin utveckling, vad de behöver och åldern är något som pedagog två och fem gör. Detta tycker vi är ett bra sätt då alla barn är olika och behöver träna på olika saker på ett roligt sätt. Dessutom menar Ellneby (1998) att barnens motoriska utveckling sker utifrån olika stadier som kan vara riktmärken för pedagogerna när de planerar för att utveckla barnen vidare. Pedagog 2 och 6 berättade i intervjun att de har rörelse med de små barnen när de stora går på gymna och detta var något som vi blev väldigt glada för. Har många gånger varit med om att pedagoger anser att de små barnen är för små för att ha gymna, men de tycker det är jätteroligt. Förutom att vi tror att de små barnen tycker det är roligt så händer det enligt Ellneby (1998) också ganska mycket i utvecklingen med de små barnen som exempelvis när barnen är cirka ett och ett halvt år börjar de lära sig sitta på huk och ställa sig igen, likaså börjar de även kunna sätta sig och ställa sig upp igen. Eftersom barnen utvecklas hela tiden tycker vi att de ska få möjlighet till att träna detta tillsammans med kompisarna på ett roligt sätt så att vi stimulerar dem till fortsatt utveckling.

Pedagog 3 och 8 berättar om att hitta naturliga miljöer som främjar motoriken. Pedagog 8 talar om innemiljön och att trappan är en bra träning och pedagog 3 talar om utemiljön där

hon tänker på varierad terräng, stenar att klättra upp på och hoppa ner från och backar att springa upp och ner i. Jonson (1983) menar att naturen bjuder på många möjligheter där bland annat terrängen kan vara av snö, is som kan smälta till vatten. Lärarförbundet (2002) som utgivit pedagogernas uppdrag menar att barnen ska ha tillgång till naturmiljö och Granberg (2000) menar dessutom att förskolan ofta inte har så varierad terräng som skogen erbjuder, där den varierade terrängen ger en god rörelseträning. Vi anser att skogen är ett bra komplement till den planerade gården på förskolan, då den erbjuder en terräng som är varierande och utmanande för barnen. Dessutom tycker vi det är viktigt att ta vara på det som redan finns, finns det en trappa på förskolan kan man lika gärna använda den så att barnen träna på att gå upp och ner i den och vi tänker då vidare och tror att om man tar tillvara på det naturliga som finns kan förskolornas utgifter reduceras.

Förskolan skall erbjuda fysiska aktiviteter såväl inne som ute, anordningar som inspirerar till lek och som utvecklar barnens grovmotorik skall finnas (Grindberg och Langlo Jagtoien 2000). Samtliga respondenter såväl profilerade som icke profilerade menade sig ha en planerad utemiljö som främjar barnens motoriska utveckling, undantag pedagog 4 som bedriver sin verksamhet i skogen, där de saknar en planerad utemiljö. Tre av de profilerade pedagogerna har varit med och utvecklat utemiljön, med tankar i motoriken, där barnen ska träna moment som exempelvis klättra, balans, kasta, springa och hoppa, vilket är rörelser som pedagogen enligt Grindberg och Langlo Jagtoien (2000) ska vilja utveckla hos barnen. Vi anser att de profilerade pedagogerna är mer medvetna om sin utemiljö, har tankar och planer på hur de hela tiden kan utveckla den för att utmana barnen vidare. Det är skillnaden gentemot de icke profilerade pedagogerna som anser sig redan nu ha en utemiljö som är väl fungerande där de inte allmänt tänker vidare i motoriken. Även flertalet icke profilerade pedagoger, menar sig ha en gård med varierande terräng, där pedagog ett är tillåtande, men det är inget som generellt utmärker sig gentemot de profilerade.

Likaså innemiljön skiljer sig då vi ställer de profilerade pedagogerna gentemot de icke profilerade. Enligt Grindberg och Langlo Jagtoien (2000) bör innemiljön anpassas så även den utvecklar barnens grovmotorik, utrymmet är inte alltid det optimala utan det är viktigt att pedagogerna planerar utifrån de förutsättningar som finns. Vi anser att de icke profilerade har tankarna i innemiljön, men likaså här har de inga tydliga tankar med att utveckla den vidare, till skillnad från de profilerade. Barnen behöver röra på sig och då bör pedagogerna utnyttja de utrymmen som finns både inne och ute anser vi. Janson och Danielsson (2003) anser att

barnen är så fulla av energi och har ett behov av att röra på sig att de tränar sin grovmotorik omedvetet och rörelsen blir till glädje hos barnet. Därför är det viktigt att ta vara på de möjligheter som finns och utveckla dem. I leken då barnen spontant utvecklar sin motorik, gynnas så många fler färdigheter anser vi. Det är en av faktorerna till att vi valt att se motoriken utifrån ett holistiskt synsätt, där man inte enbart ska fokusera på en av bitarna, utan se det utifrån en helhet. Vår syn på helheten kan vi koppla till Klinta (1998) som menar att barnens utveckling ses utifrån en helhet där det motoriska, känslomässiga samt det sociala hänger nära samman. Likaså Dewey (2004) förespråkar holismen där lärande sker utifrån sin helhet, vilket är det mest väsentliga i hans pedagogiska tänkande.

Utifrån de kunskaper vi erhållit har vi kommit fram till att motoriska rörelser har dels genetiska anlag men de yttre påverkningarna, så som miljön har stor påverkan på barnets motoriska utveckling. Dels hur väl barnet stimuleras men även i vilken grad barnet inbjuds till att utforska och bemästra sin omgivning (Langlo Jagtoien mf 2002). Därför anser vi att den miljö pedagogerna bygger upp och erbjuder barnen ska vara så optimal och genomtänkt som möjligt. Av den orsaken tycker vi det är viktigt att pedagogerna inte stannar upp och anser sig nöjda med miljön såväl ute som inne, utan lyfter fram möjligheterna och ser hur den kan förbättras.

Granberg (2000) hävdar att förskolan har som uppdrag att erbjuda barnen en miljö som är anpassad efter deras behov, som ger barnen möjlighet att stimulera sina förutsättningar till en allsidig rörelse som utvecklar deras motorik. Det är genom leken som barnen spontant utvecklar sin motorik, om inte barnet utvecklat sin motorik kan det få följder som exempelvis innebär att barnet kommer utanför i den spontana leken (Janson & Danielsson 2003). Vi anser att det då blir till en ond cirkel som måste brytas. Leken är viktig för barnens utveckling, både motoriskt och socialt anser vi och det kan vi styrka i Hangaard Rasmussons teori om att barn som deltar i leken utvecklar nya färdigheter motoriskt, men även socialt, tolkad av Grindberg och Langlo Jagtoien (2000). Utifrån vår undersökning har vi kommit fram till att respondenterna har olika syn på leken och huruvida barnen kommer utanför på grund av avvikande motorik. Två icke profilerade pedagoger samt två profilerade pedagoger ansåg att de aldrig varit med om att ett barn kommit utanför leken på grund av sin avvikande motorik. Mycket beroende på att de själv är deltagande i leken och visar barnen att de kan delta oavsett färdigheter, men även att barnen själv kämpar på trots avvikande motorik. Janson och

Danielsson (2003) menar att det ställs stora krav på pedagogernas kompetens för att kunna möta och utveckla de barn som inte kommit så långt i sin utveckling.

Vidare var det tre icke profilerade pedagoger som upplevde att barnen kunde komma utanför i leken på grund av sin avvikande motorik, men även beroende på andra faktorer. Att barn kom utanför leken var inte något vanligt förekommande, men det har inträffat. Att det var just tre icke profilerade pedagoger som ansåg att barnen kunde komma utanför i leken behöver inte ha ett samband med icke profilering att göra. Vad som ligger bakom det kan vi inte svara på. Tullgren (2004) menar att barn som har någon brist i sin personlighet eller sin utveckling kan hamna utanför leken, vilket leder till att de förlora den goda effekten på utvecklingen och lärandet som leken medför. Vi anser att pedagogen har en möjlighet att gå in och påverka så att barnen kan delta i leken, vi måste vara tydliga med att alla kan vara med oavsett olika förutsättningar och visa barnen att det är naturligt att alla är olika. Något som vi finner intressant är hur mycket litteratur som pekar på att barn med avvikande motorik kommer utanför leken. Många av respondenterna upplever inte att barnen kommer utanför i leken på grund av sin avvikande motorik. Istället menar pedagogerna att de kan vara andra faktorer som spelar in, om barnen överhuvudtaget kommer utanför.

Respondenterna har olika tillvägagångssätt då de märker att ett barn har en avvikande motorik. Det skiljer sig inte hur de profilerade i jämförelse med de icke profilerade går till väga, mer än det skiljer sig mellan de profilerade och de icke profilerade. Vi har kommit fram till att det är individuellt och respondenterna har olika åtgärdsprogram samt handlingsplaner. Det viktiga är att de försöker lösa barnets problem på bästa sätt utifrån dess förutsättningar och behov. Eftersom det är viktigt att barnet utvecklar sin grovmotorik på grund av att de motoriska stegen bygger på varandra och har en betydelse för barnens kommande utveckling. Om barnet har ett avvikande rörelsemönster kan det ha en negativ inverkan på barnets inlärningsituationer (Ellneby 1998). Nordlund mf (2001) menar att barnet måste ha automatiserat motoriken för att kunna utveckla språket. Vi har därigenom kommit fram till hur viktigt det är att barnet behärskar olika rörelser och utvecklar sin motorik för att komma framåt i utvecklingen.

5.2 Slutsats

Vi har kommit fram till att alla respondenter har kunskaper kring barnens grovmotoriska utveckling och tankar kring miljön, men de profilerade pedagogerna framhäver grovmotoriken mer i sin verksamhet, gentemot icke profilerade pedagoger. Dels mängden rörelse, val av rörelse och även material för att främja och uppmuntra barnen till rörelse. De profilerade pedagogerna, framförallt de tre som är idrottsprofilerade, samarbetar med idrottsföreningar och har sedan profileringsens start utvecklat miljön såväl inne som ute och har tankar kring hur den kan vidareutvecklas. Pedagogerna som arbetar på en simprofilerade förskolan har tankar om hur miljön kan förbättras men lägger även stor vikt vid simning och rörelse i vatten. Pedagogerna på den friskvårdsprofilerade förskolan framhäver grovmotoriken i sin verksamhet, men till stor del utifrån hälsa och friskvård i sin helhet, hon lägger stor vikt vid barnens välbefinnande. De icke profilerade förskolorna arbetar med grovmotoriken i sin verksamhet, däremot är den inte lika utpräglad.

Om barnen på de profilerade förskolorna gynnas mer grovmotoriskt än på de icke profilerade förskolorna, kan vi inte ge svar på, men vi kan se att de ges möjlighet till planerade lärandesituationer med rörelse i större utsträckning än på de icke profilerade förskolorna, därför tror vi att barnen på de profilerade förskolorna stimuleras mer till motorisk utveckling än vad barnen på de icke profilerade förskolorna gör.

Pedagogerna på de profilerade förskolorna lägger större vikt på miljöns utformning såväl inne som ute. Och genom litteratur har vi kommit fram till att rörelsen är viktig för barnens utveckling såväl motoriskt, socialt och känslomässigt.

Om vi skulle forska vidare inom detta ämne hade vi valt att inrikta oss mer på barn med avvikande motorik. Detta tycker vi är intressant och det skulle vara lärorikt att ta reda på vilka faktorer som spelar roll för barnet för att exempelvis bli utesluten ur leken. Detta blev vi väldigt intresserade av då det var stor skillnad mellan litteraturen och respondenternas föreställning om just avvikande motorik.

Något som vi också finner intressant är att vi tror att barnen på de profilerade förskolorna stimuleras mer till motorisk utveckling. Det som får oss att undra vidare då är om barnen på

de profilerade förskolorna gynnas av detta, då man ser till inläring i förskolan och vidare i skolan.

6 Sammanfattning

I litteraturgenomgången har vi behandlat olika delar som vi anser har relevans till vårt syfte samt problemformulering. Vi fördjupar oss inom begreppet motorik där vi sedan går in på vad tidigare forskning har kommit fram till inom vårt specifika ämne. För att få en helhet i barnens grovmotoriska utveckling tittar vi vidare på riktmärken i utvecklingen från födseln till det att barnen är fem år, här skriver vi även om fyra faser som utvecklas i motoriken.

Under avsnittet om rörelsens betydelse för barnets motoriska utveckling tar vi upp hur viktig rörelsen är för barnens utveckling och förskolans skyldighet att ge barnen möjlighet till fysisk aktivitet. Här ser vi också vikten av glädje som rörelse bidrar till, vilket är en förutsättning för fortsatt motorisk utveckling.

Vi tittar närmare på miljön; inne-, ute- och närmiljön, för att vidare se vilka möjligheter som finns för att ytterligare påverka barnen till god motorik. Här tar vi upp vikten av att planera utifrån de möjligheter som finns på förskolan.

Motorisk kontroll är också något vi tittar på, vilket innebär att barnet klarar av att utföra en rörelse just nu utan att den behöver vara automatiserad och den motoriska kontrollens betydelse för den vidare utvecklingen.

Bland annat Dewey (2004) förespråkar holismen vilket vi också valt att fördjupa oss inom. Det innebär att se barnets lärande utifrån ett helhetsperspektiv istället för att fokusera på delarna. Dewey (2004) menar att pedagogen måste se barnets handlingar i en helhet, för att upptäcka barnets individuella behov.

I det kommande stycket behandlar vi konsekvenser inom motorisk träning, ett stycke vi delat in i två delar, dels för att se konsekvenserna inom inlärning, som innebär att vi som arbetar i förskolan måste uppmärksamma barnet och var det befinner sig i utvecklingsnivån för att kunna stimulera barnet rätt. Men även konsekvenser som övervikt och fetma där statistiken visar att mellan 20 – 25 % av Sveriges tioåriga barn har övervikt och utav dessa har 4 % fetma.

Det sista vi berör i litteraturgenomgången handlar om social utveckling, där Vygotskij tolkas av Wolmesjö (2006). Vygotskij är en av många teoretiker som menar att den sociala utvecklingen i kombination med motorisk träning har stor betydelse för barnets inlärningsförmåga.

Genom intervjuer har vi undersökt hur pedagoger ute på olika förskolor arbetar för att främja barnens grovmotoriska utveckling, dels pedagogernas kunskaper om grovmotoriken, hur deras verksamhet framhäver den, hur de ser på miljön; närmiljön, utemiljön samt innemiljön och även deras kunskaper om barn med avvikande motorik och dess konsekvenser. Respondenterna har gett oss svar på våra frågor och vi har sammanställt dem genom att se skillnader och likheter mellan hur icke profilerade pedagoger arbetar gentemot profilerade pedagoger inom friskvård, simning och idrott.

Vidare diskuterar vi respondenternas svar i förhållande till litteraturen och de teoretiska utgångspunkterna samt hur de profilerade pedagogernas svar skiljer sig eller huruvida det finns likheter gentemot de ickeprofilerade pedagogerna. Här diskuterar vi även vad vi tycker och var vi står. Vi tar även upp om vi har varit med om en viss situation för att kunna se och diskutera det ur fler perspektiv.

I slutsatsen kommer vi fram till att alla pedagogerna har kunskap om grovmotoriken och arbetar med den. Men vi ser en viss skillnad då de profilerade pedagogerna arbetar mer planerat med grovmotoriken då grovmotoriken framhävs mer i deras verksamhet.

7 Litteraturförteckning

- Annerstedt, C., Peitersen, B. & Ronholt, H. (2001), *Idrottsundervisning – ämnet idrott och hälsas didaktik*. Göteborg: Multicare Förlag AB
- Denscombe, M. (1998), *Forskningshandboken - för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Dewey, J. (2004), *Individ, skola och samhälle* Stockholm: Natur och kultur
- Ellneby, Y. (1998), *Barns rätt att utvecklas*. Stockholm: Sveriges utbildningsradio AB.
- Granberg, A. (2000), *Småbarns utevistelse – naturorientering, lek och rörelse*. Stockholm: Liber AB.
- Grindberg, T. & Langlo Jagtoien, G. (2000), *Barn i rörelse. Fysisk aktivitet och lek i förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur.
- Grönholm, J. (1996), *Feldenkraiss metoden – Att lära sig lära igen*. Falun: Natur och kultur.
- Hartman, S. Roth, K. Rönnerström, N. (2003), *John Dewey – om reflektivt lärande i skola och samhälle* Stockholm: HLS Förlag
- Holme, I. & Solvang, B. (1997), *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Huitfeldt, Å. m.fl. (1998), *Rörelse och idrott*. Stockholm: Liber AB.
- Janson, A. & Danielsson, P. (2003), *Överviktiga barn – en handbok för föräldrar och proffs*. Stockholm: MediaPrint Uddevalla AB.
- Jonson, B. (1983), *Vi rör oss tillsammans*. Lund: Liber Förlag.
- Klinta, C. (1998), *Självföreläsa, kommunikation, rörelseglädje genom Sherborneövningar* Värnamo: Cia Klinta och Ekelunds Förlag
- Kvale, S. (1997), *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur: Lund.
- Langlo Jagtoien, G. m.fl. (2002), *Motorik, lek och lärande*. Göteborg: Gyldendal förlag och Multicare forlag.
- Läraryrket. (2002), *Lärarens handbok – Skollag, läroplaner och yrkesetiska principer*. Solna.
- Marton, F. Dahlgren, L-O. Svensson, L. & Säljö, R. (1999), *Inläring och omvärldsuppfattning* Stockholm: Bokförlaget Prisma
- Nordlund, A, Rolander, I. & Larsson, L. (2001), *Lek, idrott, hälsa – rörelse och idrott för barn*. Stockholm: Liber AB.

- SAOL12 (1998), *Svenska Akademiens ordlista över svenska språket* (12:e uppl.): Norstedts Ordbok.
- SBU – Statens beredning för medicinsk utvärdering (2005), *Förebyggande åtgärder mot fetma – En systematisk litteraturöversikt* Stockholm: Mölnlycke
- Servais Bentsen, B. (1971), *Barnmotorik – Småbarns rörelseutveckling*. Köpenhamn: Nordisk förlag/ Stockholm: Bonniers boktryckeri.
- Sollerhed, A-C. (2006), *Young today – adult tomorrow! Studies on physical status, physical activity, attitudes, and self – perception in children and adolescents*. Lund: Faculty of medicine.
- Strandberg, L. (2006), *Vygotskij i praktiken – bland plugghästar och fusklappar* Nordstedts Akademiska Förlag
- Svenska skrivregler* (2002), Svenska språknämnden. Stockholm: Liber.
- Säljö, R. (2005) *Lärande och kulturella redskap – Om lärprocesser och det kollektiva minnet*. Falun: Nordstedts akademiska förlag.
- Trost, J. (2005), *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur
- Tullgren, C. (2004), *Den välreglerade friheten – att konstruera det lekande barnet*. Malmö högskola: Lärarutbildningen.
- Wolmesjö, S. (2005), *Smarta rörelser – för fysisk och mental balans*. Stockholm: SISU idrottsböcker.
- Wolmesjö, S. (2006), *Rörelseaktivitet – lek & lärande för utveckling av individ & grupp*. Stockholm: SISU idrottsböcker.

Övriga referenser

- Sollerhed, A-C. (040317), *Rörliga barn – en investering för livet*. Kristianstad: forskningsföreläsning
- www.vindeln.se/default.asp?id=3602

Intervjufrågor

1. Vad innebär barnens grovmotoriska utveckling för dig?
2. Hur framhävs motoriken i er verksamhetsplan?
3. Hur arbetar ni med planerade lärandesituationer som utvecklar barnens grovmotorik?
4. Om ni medvetet planerar lärandesituationer vilka metoder använder ni då? (använder ni något färdigt program eller planerar ni allt från grunden? Motivera valet av metod!)
5. Hur använder ni er utav närmiljön som exempelvis skogen och naturen?
6. Hur har ni planerat gården när ni ser det utifrån barnens behov för att främja den motoriska utvecklingen?
7. Hur planerar ni innemiljön?
8. Hur går ni tillväga om ni märker att ett barn har en avvikande motorisk utveckling? (Har ni någon handlingsplan?)
9. Om ni har ett barn med avvikande motorik, hur kan ni då se att barnet blir uteslutet ur leken?
10. Hur anser du att barnens grovmotoriska utveckling gynnas i den spontana leken?

IDROTTSFÖRSKOLA

Deltagare: Personal och rektorer från tre förskolor:

Bakgrund:

Hälsofrågor har blivit mycket aktuella i dagens samhälle. Förutsättningar för att barn ska röra på sig har förändrats. För mycket stillasittande vid dator och TV har kommit att begränsa barns naturliga rörelsemönster. Minskade kunskaper om matlagning i kombination med stress har lett till förändrade kostvanor, som på sikt kan innebära ohälsa.

Med anledning av detta har allt fler förskolor valt att profilera sig som hälsofrämjande förskolor, där de lägger stor vikt vid rörelse, kost och lek såväl inne som ute. Syftet med detta är att redan i tidig ålder och tillsammans med föräldrarna skapa goda förutsättningar för ett hälsosammare liv.

I Danmark har man valt att gå ett steg längre och etablerat idrottsförskolor. En Idrottsförskola är en förskola där man ser idrott, lek och rörelse som en integrerad del av den pedagogiska verksamheten. Förskolan är inrättad så att idrott, lek och rörelse kan pågå hela tiden och överallt. Ute på lekplatsen, på grönområden och på idrottsanläggningar. Det viktiga är att barns naturliga rörelselek integreras med idrotten.

Det som skiljer Idrottsförskola från de förskolor som profilerat sig som Hälsoförskolor är samarbetet med de lokala idrottsföreningarna. Det som kan ge en mervärde i ett samarbete med idrottsföreningarna är att vi kan utveckla och använda oss av olika kompetenser.

Den allsidiga utvecklingen är normgivande för både förskola och idrotten. Därför är det viktigt att ta till vara spontanidrotten och skapa miljöer som gör detta möjligt, Förskoleverksamheten och idrotten spelar en viktig roll i fostran i att lära sig de demokratiska spelreglerna som råder i samhället. Barnen bör också tidigt ges möjlighet att utveckla ett eget ansvarstagande.

En idrottsförskola är en förskola där idrott, lek- och rörelse är en integrerad del av pedagogiken. Förskolorna är utformade så att idrott, lek och rörelse kan försiggå hela tiden och överallt, såväl inne som ute på lekplats, grönytor och idrottsanläggningar. Det centrala är att rörelse och idrott är integrerade i barnens aktiviteter.

Syfte

Idrottsförskolorna syftar till att lägga grunden för sunda levnadsvanor och att stimulera ett livslångt intresse för ett allsidigt utövande av rörelse, lek och idrott. Idrottsförskolan ska fokusera på barns rörelse, motorik och kost, samt sträva så att idrottskultur blir en naturlig del av barnens liv

Stimulera barnens självförtroende och självtillit genom upplevelser i idrotten.

Att arbeta aktivt med idrott som ytterligare ett verktyg att lära barnen visa omsorg, social kompetens och hänsynstagande.

Mål:

- All personal ska delta i kompetensutveckling i grundläggande kunskaper som rör idrott, rörelse, kost och hälsa
- Vid förskolorna ska pedagogiska diskussioner pågå om de värderingar som präglar vårt samhälle då det gäller kost och motion
- Att skapa en inomhusmiljön som är utformad så att idrott, lek och rörelse stimuleras både enskilt och i grupp
- Att skapa en utomhusmiljön som möjliggör idrottsliga aktiviteter, ensamutövning, lagidrott (möjlighet till bollspel, hopp, löp/cykelbana, balansredskap, tunnlar)
- De söta mellanmålen ersätts med alternativ som väcker barns intresse för att få goda kostvanor, maten får gärna vara krävande.
- Föräldramöten genomförs med inriktning idrott, rörelse, kost och hälsa.
- Under förskoletiden ska barn/föräldrar få insyn i det föreningsliv som erbjuds.

Genomförande.

Kompetensutveckling för alla personal som innehåller:

- Inspirationskurs
- Praktisk och teoretisk utbildning
- Enkel barnanatomi
- Kunskap om vilka fysiologiska och sociala konsekvenser som olika fysiska aktiviteter medför
- Praktisk form av inspiration till konkreta aktiviteter
- Kost

Föreningar bjuds in till förskolorna för att informera kring sina verksamheter på föräldramöten.

Barn och personal besöker föreningarna.

Personal håller "idrottspass" för barnen.

Intervjuer med pedagoger på icke profilerad förskola

Intervju 1.

1. Det är något som börjar redan vid födseln. Allt från hur barnet vänder sig och innan dess då de ligger på mage, då det vänder sig från mage till rygg och tvärt om och sedan hur det rullar runt. Rörelsen och kroppen. Det barnet inte gör behöver de stimulan i och utmanas till att göra för att hela tiden gå framåt i utvecklingen. Man måste vara medveten när man jobbar med barn att det kan finnas reflexrester så man kan möta barnen och ge dem ett alternativ. Exempelvis den reflexen som utlöses vid en förlossning, då får man tänka hur man kan möta det barnet som tagits med kejsarsnitt. Om den reflexen finns kvar kan den bli retad då den trycks mot något. Man kan tänka på varför barnet inte exempelvis sitter stilla. Det kan finnas något som ligger bakom det, man måste då tänka i många steg för att komma vidare. Exempelvis måste barnet klara av åtta olika steg för att ens kunna börja tala. Olika steg med rörelser. Och att läs och skrivsvårigheter kan ligga till följd då barnet inte får leka och i leken finns många rörelser, att skolorna inte kan fånga upp barnen i den grad som det var tänkt och att det blir för stort steg mellan förskola och skola.
2. I verksamheten jobbar vi mycket med gympa och rörelse och med vår utemiljö för barnen. Klättra i träd och på borgen, springa, cykla, de cyklar överallt och vi har inget asfalterat, det är grus, gräs och singel.
3. På vilorna har vi gympa och rörelse, ingen planerad dag eller tid men vi har det då. Och vi har det ute, man tänker i det. Vi utgår från barnens intresse och utgår ifrån vad de vill göra om det är någon som vill klättra är vi med och låter dem klättra. Vi är med och hjälper dem att våga.
4. Vi planerar både från grunden och använder färdiga program. Ja vi använder de färdiga programmen som mini röris och tuta och kör, men nu går jag en kurs om sensomotorisk utveckling och har fått en helt annan bild. Man börjar kanske för långt fram och man tar för givet att de kan det grundläggande. Det finns exempelvis mycket rörelser på mini röris som är avancerade. Och man har kanske inte egentligen kollat upp vad de egentligen kan. Jag har fått en större medvetenhet och med de mindre barnen har jag nu börjat från grunden och börjar med rörelser som åla och kryper. Jag har lärt mig nu att exempelvis hoppa på studs matta, barnen måste ha kommit långt i sin utveckling för att klara av att hoppa på studs matta. Och det är något som man ofta börjar med tidigt. Jag brukar inte använda de färdiga banden och i så fall är det MTI (motorik träning för inläring) för de minsta barnen. Det är färdiga program som Krister Sandberg har gjort. Det finns två MTI för de mindre och de större barnen och jag tycker att de utgår mer ifrån grunden. Jag har lärt mig nu att det kan vara svårt för i alla fall de mindre barnen att göra rörelser med musiken till, man kan lika gärna sjunga till. Det blir så mycket intryck med rörelser och musik och de ska tänka i kroppen. Hinderbana kan man ha utan musik och det brukar vi ha. Jag tänker på vad de ska träna på de olika momenten då jag planerar en hinderbana. Då det var friidrotts VM var det ett stort intresse för friidrott och då hade vi höjdhopp och längdhopp så att man möter barnens intresse.
5. Den använder vi dagligen, vi har en utemiljö som inbjuder till mycket och jag tror att vi tillåter mycket också. De stora barnen har varit i skogen nu varje vecka med "hitta vilse". Och ett par gånger per termin åker vi iväg på bussturer till skogen. Vi var med i "gångpolarna" vilket var en gång där barnen skulle gå för att få ett märke.

6. Vi har tankar i motoriken, vi har stubbar som vi har satt upp och balansbräda. Men samtidigt vill vi inte ha för mycket utplacerat för vi vill ha kvar det trädgårdslika.
7. Vi har ett utrymme ute på verandan som barnen vet att det finns, där finns det både grejor som de kan ta själv och som vi kan ta ner, tunnlar och olika hinder och högt och lågt.
8. Om det är något riktigt avvikande har vi använder vi ett åtgärdsprogram, men det har vi inte haft här. Vi arbetar medvetet där vi ser vart barnen befinner sig och hur vi kan hjälpa han eller henne och hur kan vi hjälpa vidare. Det är inte vanligt, på de sista åren har vi haft ett par barn och det var en flicka som var väldigt stel i sina rörelser och på det sista samtalet innan hon skulle lämnas vidare tog föräldrarna upp utan att vi hade kommit in på det att hon hade varit så redan som liten, hon var inte avvikande men hon var en mycket stillsam flicka. Jo vi kom in på motoriken på utvecklingssamtalet och föräldrarna hade själv börjat undra om det var något som problem och de skulle själva kolla upp det. Vi arbetade inte med medvetet eftersom föräldrarna var oroliga att det var någonting och skulle kolla upp det, hon var fem år då och hade kommit från en annan förskola.
9. Nej det kan jag inte och det beror på att vi är med i leken. Vi visar att man kan vara med i leken men man behöver inte vara med på samma villkor.
10. Jag tycker barnen tränar sin motorik i den spontana leken och det är mycket för att vi tillåter mycket, de använder mycket rörelser. Vi ger mycket utrymme där de får lov att röra sig och bygga, bära och skapa med kroppen.

Intervju 2.

1. Att barnen ska få röra på sig och att det inte ska vara stillasittande. Att man har gympa. Jag tänker på att barnen ska lära sig hoppa på ett ben, springa klättra, ta sig upp och ner från en stol och att klä på sig själv. Och för de små barnen att kunna gå stabilt att röra sig och att de utvecklar kroppens mönster. Och att de vägar.
2. Vi är med i "grön flagg" och i det har vi livsstil och hälsa där vi har natur och rörelse och vi har gympa så de ska få använda sin kropp. Vi har gympa en gång i veckan och då är vi uppdelade med treåringarna för sig och ett – tvååringarna där vi försöker lägga upp det utifrån var barnen befinner sig. Med de stora har vi lite mer att slå kullerbyttor och hoppa från en plint och de mindre mer har de grundläggande som krypa och åla.
3. Vi har skogsverksamhet och så har vi vår gympa där vi använder mycket färdiga program som tuta & köra. De var här tre gånger i våras och introducerade det och vi köpte skivan.
4. Vi tycker deras text och musik är bra och de använder många enkla rörelser som att plocka äpple, cykla och hoppa hopprep där man får med hela kroppen. Sen har vi även valt egna låtar utifrån band, olika lek och lär band där man ska hoppa, stå still, smyga och dansa. Så vi har mycket gympa efter band och sjunger inte så mycket själv där de ger instruktionerna på vad vi ska göra. Det har vi märkt att barnen tycker är jätte roligt och det har vi förnyat nu inför höstterminen så det inte bara är samma musik och ibland bryter vi det och gör exempelvis kullerbyttor och andra saker. De mindre barnen har också till musik, men det är enklare låtar som att krypa som en bebis och åla som en orm det är nog från "barnlekar". Jag tycker att man får med sig alla barnen och de tycker det är roligt, de kommer gärna själv och frågar efter dem. Och då gör de allt detta i samspel med varandra och leder varandra. Man märker att de längtar till gympan för vissa låtar frågar de efter.
5. Vi har utedag varje måndag då vi åkt till skogen nu i sex veckor och annars är vi ute och går en runda eller är på gården så de får röra på sig. I skogen brukar vi hoppa av

bussen en bit tidigare så vi går en bit, vi stannar vid kullar så de får gå upp och ner på dem, där man märker vilka som blir trötta och vilka som mer behöver röra på sig. Vi stannar till vid stockar som de tycker om att klättra på. Jag tycker inte vi har så mycket planerade aktiviteter i skogen och det kan jag sakna, det är mycket att de får springa runt och röra på sig.

6. På gården har vi cyklar som är uppskattade och en rutschkana som det varit mycket debatt kring nu, vissa föräldrar vill plocka bort den för den är för hög, medan vi i personalen har känt att om vi plockar bort den så hämmar vi barnens utveckling på syskonavdelningen. Vi har även tre åringar som är duktiga på att ta sig upp på den och det innefattar att klättra och hålla sig och den biten. Vi har gungor som vi uppmuntrar treåringarna att gunga själva på för att också komma i rörelse. Så har vi ett träd som de tycker om att klättra i och balansgång där de gärna går när de är ute. Vi har även en ny klätterställning men den visar de inget större intresse för. Vi hade inget att säga till om när det gällde den utan de kom bara och bytte ut den mot den gamla. Men visst har vi något enstaka barn som tycker om att klättra i den.
7. Detta är en liten förskola som saknar lekhall och springutrymme, vi har ett större rum där det tidigare stod en soffa i men den har vi flyttat. Eftersom vi är en förskola som är mycket ute och barnen kan röra sig så behövde vi ett större utrymme här inne nu när det bli kallare och vi spenderar mer tid här inne. Nu har även gympan blivit bättre, barnen har mer utrymme att röra sig på och vi kan ha fler lekar vid exempelvis samlingar.
8. Jag har inte jobbat så länge så jag har inte varit med om någon med avvikande motorik. Jag har tidigare jobbat på ett autismcenter men det är inte samma sak, då hade vi mer schemalagt det. Här har vi åtgärdsprogram eller handlingsplan om det kommer upp att det är någonting. Då gör vi det i samspel med vår specialpedagog som jobbar 30 % i vår enhet här, bland förskolorna, om vi tillkallar henne har hon möjlighet att komma o hjälpa till. Man får se till helheten, hon hjälper till att se den.
9. Jag har inte varit med så länge så jag har erfarenhet av ett barn med avvikande motorik men jag kan se till när tre – och två åringarna lekte och de skulle hoppa hage på ett ben ville de stora inte ha med den lilla eftersom hon inte fixa det. Den lilla flickan tyckte att hon kunde med de stora ville inte ha henne med för hon bara hoppa på två ben. Jag satt och observerade dem den dagen. Tillslut gick jag in och prata med dem och det slutade att en flicka försökte hjälpa den lilla att hoppa och visa hur man gör. Nu slutade det med att hon fick vara med, men det vet man inte om inte jag som pedagog gått in. Jag tror att det beror på vad leken går ut på, om barnen exempelvis leker buss med cyklarna som de större barnen brukar göra, om något barn inte klara av att cykla får det inte vara med. Eller om de inte kan gunga själv eller klättra upp på rutschbarnen. Det har ganska stor betydelse.
10. Ja absolut, jag tror att mycket av utvecklingen ligger där, då de leker får de ju med allting. De hoppar, kryper studsar och härmar. Barn som ibland kan vara lite lata tränas i sin omedvetenhet i leken. Likaså att vi har gympa i lekform så ser de på varandra och gör det tillsammans, jag tror inte att man ska ta ut något enstaka barn för att träna extra vid exempelvis avvikande motorik, inte i den åldern.
11. Övrigt: vi tränar mycket finmotorik, klipp och pärlövningar. För även om det är finmotorik så är det grovmotorik med. Kan barnen inte grovmotoriken så klara de ofta inte finmotoriken. Det är en helhet. Det finns de barn som är jätteduktiga på att pärla, men slår ut glaset hela tiden.

Intervju 3.

1. Det innebär att vi som vuxna här på förskolan uppmuntrar ständigt deras grovmotoriska utveckling så att de ska bli säkrare och säkrare. Vilket innebär att vi kollar att dem kan åla innan dem kan krypa och hela den biten. Och att vi sysslar mycket med grovmotoriken i lekhallen och framförallt ute. Att ta sig fram i terräng, gå i skogen, promenera, springa, hoppa - hela den biten
2. Framför allt genom utevistelsen och just det här att gå till ställen där det är terräng, alltså mycket natur, backar, stenar där man kan klättra upp och hoppa ner från. Det ska va lite obekvämt terräng så att dem får så att det inte är färdiga gångstigar utan att man tar sig fram, man uppmuntrar och hejar på och till slut så klarar dem det ju själv. Framförallt genom utevistelsen men också att vi är i lekhallen. En gång i veckan har vi ju lekhallen så det är framför allt där man har möjlighet att jobba med grovmotoriken.
3. Det är den här utevistelsen åter igen, att man går iväg, att man har olika utflyktsmål här i byn, för det är ju här vi håller oss. Lekhallen, där har vi alltid redskap och där vi också har styrda rörelselekar.
4. Nu är jag på en småbarnsavdelning och här har vi ingen gympa, alltså ingen planerad gympa. Men om jag tänker på tidigare erfarenheter så hade jag i alla fall alltid planerat detta noga så att man får in både rörelse och avslappning och att man försöker få rörelse för hela kroppen och så trevlig musik till.
5. Vi har ju, vi går ju mycket på vägarna till olika ställen och vi har ju då två parker där vi matar ankor och sådant där, men där är också kuperat och där kan man alltså ta sig fram i terräng, man hittar olika, man hittar stenar som barnen kan klättra upp på, hoppa ifrån, prova sig fram och ta sig upp själv. Och det är backar och det är gräs att gå på, det är grus att gå i, alltså det är olika underlag att ta sig fram i.
6. Där har jag inte haft så stor del, men jag tycker vi har en väldigt fin gård för att vara en förskola som ligger inne i centrum. Den erbjuder faktiskt lite av det här med kuperat, lite buskage, fina lekredskap, att klättra, gunga, snurra, gräva i sanden och man kan åka pulka här också på vintern så jag tycker det är en väldigt fin gård. Den är väl planerad för olika aktiviteter och barn kan sprida sig, man måste inte vara på varann vilket är jättepositivt tycker jag. Otroligt fin dagisgård.
7. Där är väldigt mycket planering, för där är väldigt mycket utifrån den grupp barn man har och förändringar som sker i gruppen så att man får ändra om efter barnens behov. När man känner att det här fungerar inte längre, då får man tänka om och man får flytta om väldigt mycket så att leken ska fungera bättre. Och även nu som matsituationen, barnen ser inte längre varann utan endast de barn som sitter vid samma bord, vilket har skapat en oerhörd lugn och ro och den vuxna som sitter vid det här bordet kan samtala med barnen i lugn och ro. Varje barn kan få komma till tals, det är en bra språklig träning och social naturligtvis då. Men det är en ständig tanke på innemiljön, hela tiden får man tänka, se tänka om, möblera om, fixa om, hela tiden, men det är roligt. Ute och lekhallen, men jag tycker inte det är lämpligt för grovmotorik en här inne. Det är många barn och det är inte sådana jätteytor, utan det är lätt dem hoppar på varandra. Vi har ju ribbstolar som dem kan klättra upp i och klättra ner i men jag tycker inte att innemiljön är jättelämpad för grovmotoriska övningar, alltså sådana yvigare saker.
8. Då tycker jag att man som personal uppmärksammar det och man försöker stimulera det här barnet till träning naturligtvis och då får man börja från grunden lite grann och då är det med att åla och krypa. Man tar in sådana lekar i lekhallen och kollar läget och jobbar vidare med den biten och så fortsätter träningen. Och är det väldigt allmerande så får man gå vidare med föräldrarna och ta andra kontakter och så. Man

vill absolut inte utsätta detta barn för någon speciell uppmärksamhet utan det kan man sköta rätt så bra, det kan bli individuellt utan att det märks när barnen har kommit igång och leka och så man gör det på ett lekfullt sätt, men man kan också ha hela gruppen med i de här lekarna för det är bra för alla barn att träna på att åla, krypa och hela den biten.

9. Absolut inte, nej inte på något sätt, inte är inne i alla fall.
10. A det är uteleken, absolut uteleken. Det blir inte riktigt det här inne för att dem , här är dem liksom stilla när dem leker sin rollek då, då är dem kanske på ett ställe och leker och sen tar dem en bil och kör iväg eller en häst och rider iväg så där har du lite grovmotorik. Och går och visst dem springer också, men så är man så där dum som vuxen och försöker stoppa det där springandet och jag vet att man inte ska det, men det fungerar inte. Vi har så många små ju.

Intervju 4.

1. Jag tänker på ett litet spädbarnet och man ser dess utveckling grovmotoriskt från det att den börjar röra på sig och rulla och krypa och hasa sig fram också hela vägen upp, alltså jag ser det väldigt långtidsperspektiv och alltså det är en viktig bit, väldigt viktig bit. Sen har det med olika åldrar och göra. Vi har ju några som ska bli 6 nästa år och det märks ju det här att sitta stilla, det är inte så lätt och man är kanske på dem och säger till att sitt nu still, sitt nu still och så har dem myror i kroppen och dem vill bara röra på sig, dom har ju ett sådant grovmotoriskt rörelsebehov. Så jag tänker nog hela spektrat, alltså från riktigt små till dem börjar skolan, så det är utvecklingen av rörelsebehovet
2. Det framhävs väldigt tydligt. Det är nästan så att man har svårt och få dem till och gör inte så, gör inte så, det är så mycket som bjuder in till och röra på sig och det är bara positivt men ibland kan det bli lite mycket så vi har haft en diskussion om bland annat pinnar och det har varit det här med att man vill vara stor och stark och bära stora tunga pinnar och sen kan man slår till någon annan, alltså det här att man inte ser vad konsekvenserna kan bli av det. Det är jättebra träning dem tar ju i för kung och fosterland, dem ska bära ved, dem ska hugga och såga det är inte liksom bara benen utan armarna och hela kroppen är med alltså. Och nu idag, vi har ju stockar runt lägerelden och där ska dem gå balans och träna där, där är halt och dant och ojämnt men det bekommer dem inte utan dem ska på det igen. Trillar man och slår sig är det upp igen. Vi har diskuterat att köpa någon gunga och så hänga i träden som man får ta in på kvällen. Scouterna har ju sitt, dem har repstege och gunga så det skulle man kunna göra. Sen har vi lekplats där vid idrottsplatsen och en där du bor och där har vi varit och gungat så dem får ju ändå det behovet. Vi försöker att 1 dag i veckan gå till någon lekplats.
När man ska få in grovmotoriken i det konstruktiva så är det mycket med det här att bygga kojor. Det är gemenskapen, det var jättebra när vi inskola dem att vi hade ett gemensamt projekt. Där tog dem också i, det skulle liksom byggas och det var galler, och det var fängelse och det var zoo där de låste in tigrarna och så blev det en koja av det hela. Så att du får in mycket förutom grovmotoriken så att säga.
3. Vi har inte planerat gympapass och så, det har vi inte gjort. Vi har inte pratat om vi ska det. Vi är alltså nystartad förskola. Vi får så mycket redan motoriskt sätt här. Men sen kanske man behöver ha något pass för att kolla upp och lite använda andra material som man inte har i skogen. Men så är det man kan ju inte ha allt. Vi behöver jobba ihop oss i arbetslaget också. Men det är ju det här, varje måndag har vi valt att gå till någon lekplats och så göra något på vägen. Det är planerat på det viset.

4. Har än så länge inga planerade lärandesituationer, är väldigt nystartade
5. Har ju skogen, går istället till en planerad miljö som lekplatsen. Sen känner man att vi har så mycket, man behöver inte ha allt. Vi har tänkt om, innan skulle man ha världens utbud, kunna erbjuda så mycket men vi har så mycket annat som inte andra ha kanske som jag tror ger lika mycket. Mycket av det här kreativa kommer verkligen till sin rätta och så fantasin, det har dem alltså mängder.
Det jag tänkte på är att vi har ju ingen sandlåda. De är ju jättegglada för det här grova, gräva och ta i. Se om vi kan ordna det på något vis. Detta har dem också behov av, tycker om att leta maskar och sådant, det är jätteskoj men det kanske de inte hittar i sandlådan men dem kan konstruera på ett annat vis.
6. Har ingen gård, har skogen.
7. Mycket förvaring (är ju en uteförskola). Vi har ju det stora rummet och där har vi ju grejer men vi har det liksom i lådor, allt som har med snickeri har vi i en låda, måleri i en och dockkläder i en annan och så tar man ut den lådan man vill använda. Det är den planerade biten. Sen har vi ett staffli som vi står ute och målar på, det blir liksom det här fria skapandet. Där har vi mycket att erbjuda men vi tar ut det istället.
8. Vi har ju någon som är lite rund, men han är alltid med i leken så det är inte det. Det tar lite längre tid för honom bara, men inget så större avvikande. Det kan vara en mognadsgrej också. Men han har lite svårare för att hinna med de andra. Vi peppar honom, kom igen nu. Vi har en skrinna men så får han sitta där en liten stund när han är trött. Han är inte mer än 3 år blir förresten 4 nästa år. Han kan tycka det är lite jobbigt när vi är ute och går långa promenader. Då får man peppa honom och pusha på.
Tror man tacklar det problemet när det kommer. Vi har sagt att kommer det ett barn som är rörelsehindrat som sitter i rullstol eller så. Då är här handikapptolett så det ska inte vara några hinder, absolut inte. Här är det så att man får göra så att det går att köra. Så är det bara.
9. Nä det har jag inte, mer med språket i så fall. Kan tänka mig att det är så. Det är mer det här som man har upplevt som grovmotorik om man blir pressad tar man till det här systemet (?)
Han som jag berättat om det är så lite men man märker att han har svårt för att hänga med, han är ju väldigt socialt duktig, han ser till så att han är med.
10. Den gynnas verkligen, som jag sa tidigare när barnen konstruerade kojor, där använder de hela kroppen, där det är lek men hela tiden så rör de på sig och tar sig fram i den kuperade terrängen som vi hela tiden har tillgång till eftersom vi har vår miljö i skogen. De leker vid vår lägereld innan vi tänds den och här går de balansgång på stockarna som ligger runt omkring, de hoppar från stockarna både framlänges och baklänges. Så motoriken gynnas verkligen i den spontana leken.

Intervju 5.

1. Det viktigaste av allt ihop tycker jag, det är liksom dem använder hela kroppen, både med ben och armar. Svårt att vad man ska utveckla men just det här att dem är ute mycket där dem får springa och dom får leka. Att utveckla kroppen hela tiden. Där är backar går mycket.
2. Vi var ute och gick mycket. Vi gick till skogen mycket. Tog helst inga vagnar, ja till dem minsta så att de får gå mycket. Vi är ute mycket över huvud taget så att dem får röra på sig. Vi var mycket i lekhallen, där är också grovmotoriken viktig där dem får gå balansgång och hoppa och så vidare.

3. Det är svårt, får tänka tillbaka, vi planerar inte så mycket, hör ihop lite med ”an alltså det här med att man planerar, man ska kanske ha gymnastik då så planerar man ju sådant som tränar deras grovmotorik då som träna balansgång, man lägger ju upp det efter det då, det gör man ju. När jag t.ex. hade gympa då gjorde jag gärna t.ex. sådana grejer som att träna balans och hoppa. Jag kör inte med så mycket band, tycker dem är lite för små för att förstå det men, likadant, jag tog fram plintar så att dem får hoppa, sådana grejer, rockringar där dem får hoppa i.
4. Använder inte så mycket band, inte med dem små, mer när jag arbetade med dem stora dem kunde det lite bättre.
Det är samma där, när man var ute i skogen, låta dem springa i backarna, det är det bästa av allt ihop när dem är ute, där tränar dem ju mest grovmotorik. Just att dem får gå så mycket som möjligt och att dem får träna på det och att man inte har dem i barnvagnar och så.
5. Vi gick till skogen 1 dag i veckan och var iväg hela förmiddagen men egentligen tycker inte jag det räcker, för egentligen tycker jag man skulle gå oftare, skulle kunna gå varje dag. Då var det fri lek. Men eftersom vi har skogen så nära tycker jag man kunde använda den mycket mer egentligen. Sen går vi till ankorna ibland men det blir mest att man går dit och sen går man hem igen, så det anser jag inte som mycket träning. Sen kan man laga mat i skogen men det är lättare med äldre barn. Men vi har en bra gård där man får mycket motorisk träning.
6. Det finns mycket nya grejer som främjar motoriken, snurran, gungor och klätterställning, men det finns även backar, bra cykelväg. En mycket bra planerad miljö på denna förskola.
7. Lekhallen är planerad utifrån motoriken med mycket bra material men annars är det inte planerat inne utifrån motorisk utveckling.
8. Vi hade en gång ett barn med dålig grovmotorik med bland annat dålig balans, ett barn som var lite sen i utvecklingen. Då var vi mycket ute på gården och tränade väldigt mycket på att gå, cykla och balansera och nu när barnet är några år äldre så har han tränat upp det.
9. Jättetydligt, föregående barn hann inte med barnen på gården, kanske är det inte bara motorik utan även socialt, allt runt omkring. Barnet satt ofta själv eller var med personalen.
10. Det gynnas både ute och inne. Ute när de springer, gungar i allt de gör ute och inne använder dem bollar som dem kastar och fångar och där dem klättrar, i skogen när de leker fritt. Men även när vi promenerar tillsammans. Nästan vad man än gör så tränar man grovmotoriken.

Intervjuer med pedagoger på profilerade förskolor

Intervju 6.

1. Jag tycker både fin och grovmotoriken är viktig och den börjar redan vid födseln. Den utvecklas i många steg som bygger på varandra.
2. Vi jobbar utifrån Lpfö 98 där vi strävar att uppfylla alla bitarna varje vecka. Vi är en profilerad förskola som arbetar mycket med kost, motion och hälsa. Vi är ute väldigt mycket både i skogen som ligger här i närheten samt på gården. Varje vecka har vi gymnastik i brandmännens träningslokal vilken är en stor hall med bra redskap, dit går vi med tre-fem åringarna. Undertiden stannar de minsta på förskolan och har rörelse. På gymnastiken använder vi oss utav övningar som är roliga där vi får in både smidighet och grovmotoriken.

3. Då vi har gympa med de stora barnen använder vi oss ibland utav färdiga program som "Tuta & kör", "kalvin" och MTI (motorisk träning för inläring). Detta gör vi mestadels med de mindre barnen, men med de större har vi även andra övningar som lekar, motorikbanor och rörelser till musik (discomusik).
4. De färdiga metoderna som jag tidigare nämnde tycker jag tränar barnens motorik på ett bra sätt. Det är lätt att fånga barnen och de tycker det är roligt. Det är genomtänkta övningar som stimulerar barnens utveckling, men vi använder oss ganska lite utav dem och kompletterar med egna planeringar.
5. Vi är ute mycket både i skogen och i vår närmiljö. Allt ligger på gångavstånd så det är lätt att ta sig dit. Till skogen går vi minst en gång i veckan, gärna fler. Där ser vi till att träna på de olika stadierna i grovmotoriken. Vi har inga färdiga planeringar för övningar vi ska göra med barnen. Syftet är att barnen ska röra på sig och om de kommer igång och leker och upptäcker vill vi inte avbryta dem. Däremot har vi planerade övningar i huvudet för att sysselsätta de barn som inte kommer igång själv. En stor del med arbete i skogen är att uppleva och utforska. Vi går även till olika kulturella ställen i vår närmiljö så som bibliotek, teatrar och utställningar. Vi försöker röra på oss så mycket som möjligt. Vi har även startat ett projekt där vi går en slinga på 2,5 km med barnen (vi går inte hela i ett stäck, utan det finns tid för att leka). Varje gång vi gått denna sträcka mäter vi ut på en karta tillsammans med barnen hur långt vi gått och när vi gått sammanlagt från förskolan till en annan stad så kommer vi åka bussen dit på en utflykt och åka tåg hem. Syftet är att barnen ska röra på sig och även jämföra hur lång tid det tar att gå sträckan som att åka buss eller tåg. Barnen tycker det är roligt och de tycker det är motiverande att gå, eftersom de hela tiden kan följa hur långt vi kommit.
6. Nyligen blev gården förnyad och då hade vi som pedagoger möjlighet att påverka. Bland annat satte vi ut breda stockar som skiljde av sandlådan från cykelbanan där barna har möjlighet att klättra, balansera och hoppa. Vi har även gungor som är uppskattade och cyklar som även de tränar den grovmotoriska utvecklingen. Vi har cykelvägar där barnen kan cykla. Från det att förskolan startade för sex år sedan har vi fått en större gård där det nu finns en skogsdunge med en varierande terräng. Vi har även stora ytor där vi spelar många bollsporter som basket, landhockey och fotboll.
7. Vi försöker att ha öppna ytor för att barnen ska kunna röra på sig. Vi är relativt lite barn på förskolan så det finns gott om plats för barnen. Annars har vi ganska små rum men vi försöker ändå att hitta ytorna. Det utrymme vi har räcker för de små barnen som har rörelse här då de stora barnen går och har gympa på brandstationen, just nu har vi endast 4 små barn så de har gott om utrymme för att dansa och röra på sig.
8. Nej, jag tycker inte att vi har något barn med avvikande motorik och jag har tidigare inte träffat på barn med avvikande motorik däremot kan vissa barn vara mer klumpiga än andra men de kämpar på och försöker tills de till slut klarar av att göra den specifika rörelsen. När vi märker att något barn har svårt för en viss grovmotorisk rörelse som till exempel att åla lägger vi oss på golvet och visar barnet hur man ålar och försöker då få barnet att göra X- rörelsen (diagonala rörelser). Då barnen ska lära sig att slå kullerbytta hjälper vi dem genom att visa hur de ska runda ryggen och hur man tar in huvudet för att inte skada nacken.
9. Nej, jag har aldrig sett att ett barn blir utesluten ur leken för att deras grovmotorik inte utvecklats tillräckligt. Fast att ett barn inte kan hoppa så säger inte de andra barnen att "du får inte vara med för att du kan inte hoppa". Barnen som inte kan en viss rörelse eller som är lite klumpigare kämpar på och hänger med de andra barnen.
10. Jag tycker att det märks tydligt. Barnen utvecklas hela tiden i leken och deras grovmotoriska rörelser utvecklas också här.

Intervju 7

1. Asså jag tycker det är jätteviktigt med den grovmotoriska – det tror jag har med allt att göra i skolan senare. Man har kommit på nu att om barnen inte har de grundövningarna, vissa barn sitter inte still redan som 7 åring, det kan vara att de har en miss någonstans.
2. den framhävs hela tiden. Vi har rörelse 1 – 2 gånger i veckan, antingen inne eller ute, mer inne nu eftersom det börjar bli kallare ute, där gör vi allt från att åla krypa, klättra, springa, hinderbana. Vi använder oss mycket av rockringar och ärtpåsar just nu. Sen i och med att vi har idrott och hälsa som profil så är vi ute jättemycket och där får dem allt det grovmotoriska. Det är att de barn som fyllt 3 går och simmar en gång i veckan Vi har både simutbildning och plask och lek
3. Hinderbana, Nu tycker vi det är viktigast att de får de viktigaste som att åla och krypa, gå och springa. Detta är småbarn och man måste göra det på en ganska låg nivå. De hänger inte med på att hoppa på ett ben, de kan hoppa på två.
Vi brukar köra med ”Tuta och kör” där har de till exempel låtar som ”ut och gymna” då ska man hoppa man sak krypa och så. Dem lär sig sjunga med plus rörelserna.
4. Får man med barnen på de färdiga programmen som ”Tuta och kör”? – Ja absolut, även de allra, allra yngsta som 05:orna, de älskar att röra på sig. Man får fram syftet? Ja absolut Är det genomtänkt? Jag det är genomtänkt
5. Mmm, även de små, dem yngsta, de kommer tyvärr inte med till skogen än, där är för många små och de kan inte gå så vi kan inte ha resurs till personal med vagnar och så. Så då har vi byggt en koja längst ner i trädgården, vi valde så långt ner som möjligt för dem är aldrig där och leker. Och det blir att de får gå ner, och där sitter dem och fikar och lite sångsamling och kanske lite rörelse. In gång i veckan med de små och det är nästan alltid när vi går med de stora till skogen. Jag tror att det finns bara i att man har den här profilen med idrott och hälsa så ligger detta i hela vår verksamhet i den dagliga verksamheten. Det behöver inte alltid vara så planerat, även om vi har planerad rörelse en gång i veckan så får de alla dessa bitar i trädgårds...? Går över grenar, medvetet tränar vi på att hoppa över
6. Fortfarande väldigt nya, vi kommer att bygga upp till våren lite stubbar, inte så höga ju men som tränar balansen där. Vi har tänkt oss ett bollplank så man får lära sig kasta, kullen har vi kvar och den behöll vi medveten för dem ville ju ta bort den, nej nej nej, nu vintertid – pulka, och nu även de små springer upp för den och lär sig springa ner för den. Vi har ju trehjulingar än så länge. Asså det är dem två grejerna som jag kommer på just nu.
7. Det finns utrymme att träna dem men jag kan inte riktigt ta på någonting som är ahh vi är ute så jättemycket så, vi är inne och har samlingen och vi är inne och har rörelsen, jag visade dig det stora rummet, där flyttar vi undan borden och så har vi ett rörelserum där, där har vi då allt material till det där som vi tycker vi behöver nu. Vi har köpt ett sådant där känspel, man lägger ut sådana där stora runda säckar, kan man säga, så är det antingen knopprigt eller räfflat och så ska de gå på och känna på. Jätteroligt, så det använder vi med dem stora just nu
8. då har man gjort ett åtgärdsprogram med föräldrarna och övat på dem sakerna som inte riktigt har hängt ihop. Vi kommer på det tidigt, vi har kört lite det här MPU. Jag tänker på den här reflexen, babinskyreflexen har vi haft flera barn som har haft, där har vi borstat jättemycket. Vi har haft en jätteliten borste eller en boll som man drar massage. Har man jobbat tillräckligt med det, om man har gjort sitt åtgärdsprogram så ser man resultat.

9. Nä det har jag aldrig varit med om, nä aldrig. Vi har till och med haft barn med, men det är inte här det är där jag jobbat innan, där har vi haft barn som faktiskt har haft en form av CP skada som har satt sig i benen och hon var alltid med och lekte. Där tror jag lite hur man som personal är i gruppen, hur vi vuxna framförallt är gentemot varandra, kan inte vi föra gott uppförande mot varandra så lär vi inte våra barn heller.
10. Antingen sätter dem sig, vi har köpt in sådan små elefanter istället för hästarna, du vet dem man hoppar på. Och de här elefanterna är bättre för dem är lägre, vi har till exempel det har känslspelet som dem även gör på eftermiddagarna ibland, e vi försöker att a dem kan också komma en eftermiddag och säga att nu vill vi dansa och dansa är rörelse för dem, och då älskar dem framförallt ”Tuta och kör” och där är så mycket gymnastik i dem och grovmotoriska övningar, och dem hänger med. Vi försöker att vara med alltid, men visst ibland får dem ju höra det auditivt men dem trampar och dem lyssnar på texten, dem är rätt så tydliga i ”tuta och kör” när dem pratar. Ja faktiskt, jag har varit så där lite emot dem men jag har ändrat uppfattning.

Intervju 8

1. Vi har insett vikten av att vara ute och röra sig mycket. Den naturliga leken är nog det mest grundläggande för den grovmotoriska utvecklingen. Sedan även genom att motivera barnen genom att organisera och arrangera olika aktiviteter, det tror jag också på, det är en kombination. Att man får lägga band på sina egna rädslor, att vara mer tillåtande för barnen att de ska få klättra och hoppa.
2. Vi tänker efter innan vi har för mycket planerade sittaktiviteter, att inte sitta så mycket vid datorerna, vilket barnen inte gör här. Vi ser sällan på film och TV utan prioriterar andra aktiviteter. Vi har en stor och fin lekhall som inbjuder till motoriska lekar, med ribbstolar och tjocka hoppmattor, vi har ett loft med en trappa upp där vi har mjuka kuddar där barnen får vara och bygga kojor och leka på. Bara trappan upp är en motorisk övning att gå upp och ner. Man måste tänka efter vad som utvecklar motoriken, det är inte alltid det mest konstruerade utan man ska ta vara på det naturliga.
3. Det är mina andra kolleger som har gymnastiken med de största barnen i lekhallen ibland och ute ibland. De har varit på kurs nu två onsdagar där de har lärt sig mycket nytt och ska göra ett program där de tar lite därifrån. Innan har vi haft program som Calvin och andra som vi har kört med och det är det som är planerat och vi använder även de nya redskapen som vi har införskaffat. I rinken har de större barnen bollspel men med de små har vi inte så mycket organiserat, de får var sin boll som de springer och sparkar på och kastar. De ska få känna på det och framförallt ha roligt. Vi har ju köpt in bollar och mål men även sprut i skumgummi som mestadels de stora barnen använder.
4. De färdiga programmen tycker jag är bra och barnen tycker det är roligt, med gymnastikpassen och med musiken och vi är nöjda med dem. Alla springer direkt ut i hallen och vill vara med. Det kan vara om det är något nytt barn som först vill titta.
5. De stora barnen åker till skogen en gång i veckan under våren och hösten med bussen, vilket är en kostnadsfråga. Och det är där den naturliga rörelsen kommer till sin rätt, där är mycket kuperad terräng, barnen älskar att springa upp och ner i backarna, det är ett annat underlag än vad det är här på förskolan. Ibland är vi på stranden och de får springa och känna på det underlaget. I skogen går vi avdelningsvis och vissa har mer planerade aktiviteter i skogen än andra. Vi med de små barnen fokuserar mycket på

leken. Vi har även en skog här nära och de stora barnen går dit minst en gång i veckan och det är en grupp som bygger en koja där.

6. Det senaste är idrottsplatsen/rinken och det var mycket för bollspelen, så inte bollarna åker iväg och de större barnen får vara mer ifred med sina lekar just på den platsen. Sen har vi ett bra klätterträd där de flesta är rätt tillåtande med att barnen får klättra. Vi har en liten backe där barnen kan springa upp och ner och om det är snö åker vi pulka där. Vi har många cyklar i olika storlekar som passar alla, två – och trehjulingar och vagnar där barnen kan känna om det är tungt eller lätt att cykla och cyklar med varandra.
7. Det är ganska jobbigt för personalen om man har stora rörelser inne på avdelningen, om man springer mycket och hoppar mycket, i regel medför det också att barnen blir med högljudda. Det var också lite utifrån det som vi ville satsa mer på att vara ute, ljuden blir ju mycket roligare ute och utlopp för de här stora lekarna. Sen har vi ju också den här stora lekhallen där det är tillåtet att hoppa och springa. Alla avdelningar har tillgång till lekhallen, men det blir mest de äldre från syskongruppen som är där, dels så har de närmre dit så de har uppsikt över barnen när de är där ute, vi får ju ta en personal och gå med några av de största barnen från småbarnsgrupperna. Men varje morgon så samlas vi i lekhallen så från halv sju till åtta så är alla där och det är likadant på kvällen när personal och barn börjar gå hem och då är vi där tillsammans. Men den utnyttjas även mitt på dagen och har vi gymna inne så har vi det där och då har vi varsin dag, avdelningarna som vi har bestämt tillsammans.
8. Någon gång har vi diskuterat med föräldrarna kanske, ja många föräldrar låter sina barn åka i en sittvagn tills de är fem – sex år gamla, de kör bil överallt de ska ända in till porten och att vi tillsammans kunde hjälpas åt att barnet kunde få en bättre motorik, att de får träna och öva mer. Sen så ibland så har vi en sån koll av lite att hoppa på ett ben, i alla fall när vi hade de store och krypa och åla och sådana saker. Sen så försöker vi att visa det barnet, att hjälpa det på traven om man ska kunna klara av de sakerna. Det är inte så vanligt att vi upplever att barnen har en avvikande motorik eller är så långt komna. Jag kan mer känna att det är finmotoriken nu, att man inte tillåter barnen att sitta hemma med en sax eller med pennor, att det var lite mer vanligt för ett tag sedan. Det kan jag känna när vi ska ta fram och pyssla och greja, de kan bara sitta och titta på en sax. Och det brukar jag uppmana föräldrar när jag har samtal att bara lägg fram gamla tidningar och en bra barnsax utan att ha några krav, för det första är att vänja sig vid redskapet och att hålla i det.
9. Nej det kan jag inte, vi har aldrig haft någon med så stora störningar, bara ett multihandikappat men det kan man nog inte ta in här. Vi har ett barn nu som bröt barnet här på förskolan på en cykel, en som trillade. Men när han kom tillbaka så hade han lite problem för den här foten hängde ju inte med, men han var lika mycket i farten och lekte med kompisar från första stund så det var inte någonting med det.
10. Ja det är där den gynnas tycker jag. Det är där man verkligen kan tänja och röra sig, springa och hoppa och pröva sin kropp. Det som vi aktiverar barnen med det är mer att det ska vara en kick kanske, att de vill röra sig mer och att de kan utveckla den spontana leken på grund av det.

Intervju 9

1. I stort tycker jag det har att göra med deras kroppsuppfattning, att de ska kunna röra sig armar och ben, att det ska fungera automatiskt att de inte ska behöva tänka på den.
2. Vi har gått ut med att vi ska ha rörelse varje dag en liten stund, och vi har gått ut med till exempel planerad rörelse måndag och tisdag, det är två gånger, vilket vi inte har haft innan. Sen har vi de spontana rörelsestunderna som ska va varje dag och de ligger inte på förmiddagen alla gånger, det kan vara på eftermiddagen när vi går ut, då går vi kanske till rinken och leker ”räven och kycklingarna” och det räcker med en sådan lek så springer man och rör sig och barnen tycker det är jätte kul när en vuxen är med och vi vuxna är med mycket mer nu än vi var innan i de grupplekarna. Vi har även haft samarbete med en fotbollsförening där tjejerna har varit här nu två gånger i höst och tränat barnen, både de mindre och större, delat upp det och det har varit jätte kul. För annars när man spelar boll så har man två lag men det här blev lite träning av det, olika lekar vi lekte med bollarna och det blev något av det så det var kul och barnen tyckte det var roligt. Vi hoppas att vi får fler utbyte till våren igen och det är så pass nytt det här också och vi pratade innan om olika idrotter, gymnastik, fotboll och andra klubbar som vill komma hit och aktivera barnen. Nu i slutet av terminen ska vi utvärdera lite och har pratat om att bara ha samarbete med en idrottsförening till våren och hösten tar vi en annan, för vi har upplevt det att det kan bli lite rörigt. Vi har även haft utbyte med gymmet där de har arobic och de var med på invigningen och körde gymnastikpass med barnen och vi har varit på gymcentret och haft yoga samt barngymnastik.
3. Vi planerar på vår veckoplanering som varje avdelning har olika dagar där vi går igenom vad vi ska göra på de planerade rörelseaktiviteterna, sen det andra kan vara vad vi har lust med. Innan körde vi mycket färdiga metoder som ”kalvin”, men nu har vi hinderbanor, vi har köpt in mycket nytt material, redskap som vi kan ha i lekhallen och mycket till utelek, uteredskap som bollar, bandyklubbor, hinder men kan hoppa över, små bockar och koner som vi kan göra baner av, så vi försöker hitta på rörelsebaner som vi kan göra med dem också.
4. Jag tycker säkert att de färdiga metoderna uppfyller målen, men man har kört de så mycket innan, så det är inget som vi använder så ofta nu.
5. Varje onsdag har vi naturdag och vi har en liten joggingslinga som vi springer, här precis utanför och den kan vara 500 meter kanske och den springer vi varje dag innan vi går in och äter middag, alla barnen springer en rundar. På naturdagen åker vi ibland iväg med bussen, men oftast går vi till skogen här intill. Och det är ju jättebra grovmotorisk träning dom klättrar på stockar och stenar och i skogen har vi inte mycket planerad verksamhet, det räcker att man bara går.
6. Det har vi också diskuterat mycket, vi har ju fått rinken, men sen har vi önskemål på andra uteredskap som vi har skrivet önskelista på, som vi får se om vi får. Vi har skrivet asfalterad cykelslinga här nere, vi vill ha lite rep från träden som barnen kan klättra i, jag kan kalla det en bana där barnen kan gå armgång som man lätt sätter mellan två träd och en hängmatta vilket är jätte bra träning. Hinderbanan och bollplanket som finns här ute har funnits innan så det är inte nytt sen vi profilerade oss.
7. Innemiljön är då lekhallen och bland annat har vi köpt in mycket nya redskap, en boxboll, vi har en gunga som vi kan hänga upp, det är ingen vanlig gunga utan den är av tyg så du ska ligga på magen, hopprep, kängurubollar och basketkorg har vi köpt. Det kommer alltid upp nya saker som vi vill ha och vi hade en del sedan innan också. Vi har stort och bra utrymme där.

8. Jag vet inte hur jag ska svara på det, sen profileringen började har vi inget barn som är så pass avvikande. Men jag kan sätta mig in i situationen om man skulle få det. Jag tror att man skulle ha lite extra träning och när vi har gruppaktiviteter så kanske vi avsätter en vuxen för att vara just med det barnet, men då är det ju så att de barnen inte vill, de vet att de inte kan så därför vill de inte. Så man plockar ner det och försöker att peppa dem.
9. Vi har inget barn med avvikande motorik nu, men om jag tänker tillbaka så har vi haft barn som är efter, inte gravt utan bara varigt klumpig, men jag kan inte tycka att de barnen varit utanför i lek, sen i den fria leken.
10. Barn är ju alltid igång om inte vi vuxna stoppar dem så är de igång alltså och de hoppar och ute så cyklar de och springer, klättrar, hoppar. Det är något inbyggt de har bar i sig, men sen råkar man ju alltid ut för barn som sitter still och då får man försöka peppa dem att kom så cyklar vi och vi går och hoppar på stenaren och ofta är det så att om en vuxen är med, att de ser att en vuxen, en fröken kan göra det så kan jag också.

Intervju 10.

1. Barnen behöver jobba mycket med grovmotoriken för att utveckla den och genom grovmotoriken utvecklar du din finmotorik. Genom att du har en välutvecklad grovmotorik utvecklas talet, språket och senare läsinlärning. Har du missat en bit i din motoriska utveckling exempelvis krypa och åla så hänger det ofta kvar på något vis. Att man jobbar bort reflexer, att de inte ska finnas där längre, det kan vara om man lyfter ena armen så följer den andra med och det är de här reflexerna som man måste jobba bort då, genom att jobba mycket med grovmotoriken. Om man har kvar sådana rester så kan det påverka ens utveckling på andra områden sen.
2. Vi har skrivit speciella mål som är för oss som är idrottsförskola, utöver våra vanliga mål, de målen är samma för alla tre profilerade förskolorna.
3. Vi samarbetar med föreningar på måndagar fotboll och gymnastik och de måndagar då inte föreningarna håller i det, gör vi på avdelningen ett rörelsepass. Dessutom åker vi till badhuset, tre ggr med barn, då samarbetar vi med badmästarutbildningen. Tisdagar samling med barnen som ska börja skolan och var tredje tisdag går vi till skolans gymnastiksal. Onsdagar har vi rörelselek där ute med alla avdelningarna där det är en avdelning som håller i det, det är då en rörlig lek som "under hökens vingar" "kycklingarna och räven" eller plätt. Torsdagar har vi planering på förmiddagen och då har vi sångsamling med alla avdelningarna, då har vi nu i höst kombinerat att vi själva sjunger och har sången på bandspelare och gör rörelser ihop med bandspelaren. Fredag gör vi lite blandat, ibland badar vi eller nåt sådant som vi tycker är roligt. Varje dag innan vi ska in och äta mellanmål så gör vi på vår avdelning på vår nybyggda hinderbana. Där kan man se att barnen utvecklas i sin motorik för nu har vi hållit på ett tag.
4. Mini röris har vi köpt in, fem stycken har gått en baskurs i gymnastik där vi gympa mycket. Där fick vi mycket tips, idéer och musik som gymnastikförbundet säljer, som klara färdiga gå. Jag tycker man kan uppnå mål och syfte med de färdiga metoderna, men det enda som kan hända är att barn med stora specialpedagogiska behov, vilket vi har haft, är att det inte funkar för dem. Så det får man se till vilken barngrupp man har, ibland om barnen har svårt att fokusera och koncentrera sig har de svårt att följa instruktioner från ett band samtidigt som man ska följa en ledare. Ibland gör vi egna pass med egna sånger som att det här är en lång man och så hittar man på rörelser till den. Inte bara det färdiga.

5. Vi har en otroligt fin utemiljö med mycket backar och träd att klättra i och så, den är vi ute på varje dag. Runt omkring oss här har vi en skog, dit vi går då och då. Där har vi mycket fri lek, där baren själv får hitt och utforska. Ett tag gick vi över och byggde koja.
6. Vi har gjort en hinderbana nu i höst med hjälp utav föräldrar och där sökte vi pengar ifrån naturskolan. Där har vi tänkt krypa, klättra, balansera och armgång med armstyrkan, hinderbanan är inte riktigt färdig utan den ska utvecklas. Vi ska lägga till en armgång för de större barnen och en balans med rep. Vi har även ett önskemål att få en rink där tanken är att vi ska kunna ha olika sorters bollspel men även typ Friskis & svettis. Och då kommer vi alltid att ha den tillgänglig för barnen. Som det är nu har vi en liten hörna där barnen brukar ställa upp mål och spela boll av olika slag, vi har annars inte förändrat gården så mycket för det är en fantastisk gård.
7. Sedan profileringen har vi inte ändrat innemiljön för den övriga verksamheten måste även få utrymme, det är viktigt att även ta det lugnt. Lekhallen har vi börjat förändra där vi fått upp ribbstolar, vi ska försöka få dit ett rep och en boxboll, sen har vi material som vi kan plocka fram beroende på vad barnen vill göra, där finns olika höjdhopp/hinder, mattor, tunnel, hopprep, bollar och rockringar.
8. Vi har en specialpedagog i området som vi kan kontakta om vi behöver stöd utav henne, efter att ha pratat med föräldrarna. Vi har inga barn med avvikande grovmotorik just nu, däremot kan man säga att vi har barn som är lite slappa i muskulaturen och som inte orkar, då gör vi inget speciellt för det barnet, mer än försöker peppa och försöker komma på saker för att motivera. Försöka att hitta vad som funkar för just det barnet och det är olika från barn till barn.
9. Nej det tycker jag inte man kan, jag tycker inte vi har haft något barn som är så pass avvikande så jag kan känna att jag kan svara säkert på den frågan. Den pojken som nu är lite slapp och hängig kan lägga sig ner då vi spelar fotboll, men det är inget som de andra barnen kommenterar.
10. Vi är ute mycket och då gynnas motoriken då barnen cyklar och klättrar. Baren tycker det är roligt att cykla och klättra, det tycker de är det roligaste med en idrottsförskola.

